БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 149 (640)

31 ИЮЛЬ СЕШАНБА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Александр Завадский, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Юзеф Циранкевич, Польша Бирлашган Ишчи Партияси Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Эдвард Охаб ўртоқларнинг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрушчев ўртоқларга телеграммаси (1-бет).

СССР Министрлар Советида (1-бет).

Қозоғистон қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши (1-бет).

Олмаота меҳнаткашларининг митинги (1-бет).

Областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида (1-бет).

Партиявий-ташкилий иш масалалари юзасидан республика кенгаши (2-бет).

БИНОКОРЛАР КУНИ ОЛДИДАН: **И. Сулаймонов.** — Бетончилар (2-бет).

Август ойида барча майдонлардаги ғўзани юқори сифатли парвариш қилиб, мўл ҳосил тўплашга эришайлик! (3-бет).

ПБИП Марказий комитетининг VII пленуми ёпилди (4-бет).

СССР халқлари спартакиадаси олдидан (4-бет).

Маҳаллий Советларнинг доимий комиссиялари

Партиямиз томонидан коммунизм қурилишининг улуғвор программаси белгилаб берилган ҳозирги пайтда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари олдида ғоят катта ва шарафли вазифалар туради. Бу гигант вазифалар маҳаллий Советлардан эътиборни хўжалик ва маданий қурилишнинг конкрет масалаларига қаратишни талаб этади. Маҳаллий ҳокимият органлари ишида депутатлар қанчалик актив қатнашсалар, ташаббускорлик кўрсатсалар Советларнинг иши шунчалик самарали бўлади. Маҳаллий Советлар депутатлар орқали кенг меҳнаткашлар оммаси билан алоқани мустаҳкамлайди, Совет теварагига ишчи, колхозчи ва интеллигенциядан иборат мустаҳкам активни жипслаштиради. Депутатлар фаолиятининг муҳим ташкилий формаси меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг доимий комиссияларидир. Доимий комиссияларнинг вазифаси кўп ва хилма-хилдир. Бевосита депутатлардан ташкил топган ва уларнинг фаолияти билан ҳаракат қилувчи доимий комиссиялар халқ хўжалигини янада муваффақиятли ривожлантиришда, уй-жой қурилишини ва меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашда маҳаллий Советларга яқиндан ёрдам беради, зарур бўлган материалларни ва Совет томонидан чиқариладиган қарорларнинг лойиҳасини тайёрлайди, қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши устидан назорат қилиб боради.

Маҳаллий Советларнинг биринчи сессияларида областда 1102 доимий комиссия ташкил этилиб, улар ишида ҳозир етти мингдан ортиқ депутат ва актив иштирок этмоқда. Кўпгина доимий комиссиялар хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини, шунингдек сайловчилар наказларини амалга ошириш учун курашда бой тажриба орттирганлар. Улар ҳозирги вақтда советларнинг ҳақиқий таянчи бўлиб қолганлар. Қорасув район, Қорасув қишлоқ Советининг қишлоқ хўжалик доимий комиссияси (раиси депутат А. Хасанова) қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун курашиб, яхши натижаларга эришмоқда. Комиссия қишлоқ Совети территориясидаги қолоқ «Коминтерн» колхозини оталикка олиб, уни қолоқликдан чиқаришнинг конкрет тадбирларини белгилади ва бу тадбирларни изчиллик билан амалга оширмоқда. Натижада бригадаларда меҳнат интизоми мустаҳкамланди, қолоқ бригадалар илғорлар сафига етиб олишга муваффақ бўлди.

Область Советининг маҳаллий ва ёқилғи саноати доимий комиссияси (раиси депутат В. Стикайло) ўз ишини КПСС XX съезди қарори асосида қайта қуриб, бутун эътиборини хўжалик ва маданий қурилишнинг конкрет масалаларига қаратмоқда. Доимий комиссия маҳаллий саноат корхоналари ишидаги камчиликларни тугатиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва унинг сифатини яхшилаш соҳасида бирмунча ишлар қилди, текширишлар ўтказди. Доимий комиссиянинг ҳаракати самарали натижаларини кўрсатди — маҳаллий саноат корхоналарининг иши бирмунча яхшиланди.

Оҳангарон шаҳар ижроия комитетида деярли барча масалалар доимий комиссиянинг иштирокида ҳал этилади. Шаҳар Советининг депутат Голубев раислик қилаётган маданий-оқартув доимий комиссияси, депутат Ковалев раислик қилаётган савдо доимий комиссияси ва депутат Музаффарова раислик қилаётган халқ маорифи доимий комиссияси ўз активларига таянган ҳолда иш кўриб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Улар қарорларнинг бажарилиши устидан қатъий назорат ўрнатганлар, муҳим масалаларни ижроия комитет муҳокамасига қўядилар, сайловчилар наказларини бажариш учун астойдил курашадилар. Маданий-оқартув доимий комиссияси шаҳарда алоқа хизматини яхшилашга жиддий киришиб, масалани шаҳар Совети сессияси муҳокамасига кўтариб чиқди. Натижада шаҳарда почта ва телеграф алоқаси яхшиланди, 47 корхона радиолаштирилди, радио станция яхшилаб жиҳозланди, шаҳарлараро телефон станцияси қуриш масаласи ҳал этилди. Оҳангарон ГРЭСи қурувчилари посёлкасига радио линия олиб боришга маблағ ажратилди.

Аммо маҳаллий Советлар доимий комиссияларининг иши ҳамма ерда бирдек яхши ташкил этилган, деб бўлмайди. Маҳаллий Советларнинг шундай ижроия комитетлари ҳам борки, улар ўз фаолиятларида депутатларга, доимий комиссияларга ва улар орқали кенг меҳнаткашлар оммасига таянмай иш кўрадилар. Шу сабабли улар кўп вақт натижасиз ёзишмалар гирдобига ўралган бюрократик идорага айланиб қолмоқдалар. Бунга мисол қилиб Гулистон район ижроия комитетининг фаолиятини кўрсатиш мумкин. Ижроия комитет доимий комиссияларни менсимай, амалий ишда уларни четлаб ўтади. Доимий комиссиялар эса расмият учунгина ташкил этилиб қўйилган, уларнинг иши билан ҳеч ким қизиқмайди ҳам. Верхне-волинск район, Сталинобод қишлоқ Советининг депутат А. Мирзахолов раислик қилаётган қишлоқ хўжалик доимий комиссияси ҳам фаолиятсизлик кўрсатмоқда. Қишлоқ советидаги колхозлар ғўза парваришининг ҳозирги ҳал қилувчи масъулиятли даврида орқада қолмоқдалар. Жойларда меҳнат интизоми бўшашиб кетган, ғўзани суғориш ва культивация қилишда катта камчиликларга йўл қўйилмоқда. Лекин бу нарса доимий комиссияни ҳам, қишлоқ Совети ижроия комитетини ҳам асло ташвишлантирмаётир. Давлат аҳамиятига эга бўлган масалаларга бу хилда бефарқ ва масъулиятсизлик билан қарашга йўл қўйиб бўлмайди.

Айрим ижроия комитетларнинг раҳбарлари доимий комиссиялар ролига ҳали ҳам тушуниб етмаганлар, амалий масалаларни ҳал этишда доимий комиссияларга таянмайдилар, уларнинг ишини тўғри йўлга қўйиб, жонлантириб юбориш ҳақида ўйламайдилар. Сайловлардан кейин сессияларда шаҳар ва район Советларининг 211 та доимий комиссияларидан фақат 20 тасининг ҳисоботи эшитилган, холос.

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ва уларнинг ижроия комитетлари олдида ҳозирги кунда ҳар қачонгидан ҳам муҳим ва масъулиятли вазифалар турибди. Партия ва ҳукумат томонидан саноатни янада ривожлантириш, техника прогресси ва корхоналар ишини яхши ташкил этиш соҳасида кенг программа чизиб берилган. Бу вазифаларни амалга оширишда маҳаллий Советларнинг роли катта. Меҳнаткашларнинг моддий ва маданий даражасини янада кўтариш, сайловчилар наказларини оғишмай амалга ошириш соҳасида ҳам кўпгина ишлар қилиниши зарур. Буларнинг ҳаммаси доимий комиссиялар ишини тубдан яхшилашни талаб этади. Маҳаллий Советлар доимий комиссиялар ишидаги камчиликларни дарҳол бартараф этишлари, илғор комиссиялар иш тажрибасини оммалаштириб боришлари лозим.

Район ва қишлоқ Советларининг олдида пахтадан мўл ҳосил олиш учун кураш, чорва қишловига пухта тайёргарлик кўришдек шарафли вазифа турибди. Демак, қишлоқ Советлари ва уларнинг қишлоқ хўжалик доимий комиссиялари ҳозирги кунда асосий эътиборни ғўза парваришини намунали ўтказишга, колхозларда меҳнат интизомини мустаҳкамлашга ва йиғим-терим кампаниясига тайёргарлик кўришни ўз вақтида тамомлашга қаратишлари керак.

Доимий комиссиялар халқ хўжалигининг турли тармоқларидан сайланган вакиллардан, бой тажрибага эга бўлган депутатлардан ташкил топган. Маҳаллий Советлар ҳамма ишда ва ҳамма ерда доимий комиссияларга таянган ҳолда иш кўришлари, барча депутатларнинг хўжалик ва маданий қурилиш ишларида актив иштирок этишларига эришишлари лозим. Шундагина Советларнинг меҳнаткашлар оммаси билан алоқаси янада мустаҳкамланади, ишда камчилик ва хатоликларга йўл қўйилмайди.

Маҳаллий Советларнинг доимий комиссиялари ўз ишини ҳар томонлама ўйланиб тузилган ва тасдиқланган план асосида ташкил этишлари керак. Иш планини активлар иштирокида муҳокама қилиб олиш, корхона, муассаса ишларини текширишга кенг активлар оммасини жалб этиш катта аҳамиятга эгадир.

Доимий комиссиялар ишини яхшилаш — уларнинг барча аъзолари активлигини ошириш демакдир. Сайловчилар билан жонли алоқа қилиш, уларнинг коллектив фикрларини ҳисобга олиш, қабул қилинган қарорларнинг ижросини текшириш ва ижроия комитетга амалий ёрдам бериш, бюрократизм ҳамда қоғозбозликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши аёвсиз кураш олиб бориш доимий комиссияларнинг бевосита бурчидир.

СССР ҲАРБИЙ ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШЛАР

28 июлда Ф. Э. Дзержинский номидаги марказий клубда СССР Мудофаа министрлигининг пойтахтдаги партия, касаба союз ва жамоат ташкилотлари вакиллари билан бирликда СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти кунига бағишланган тантанали йиғилиши бўлди.

Президиум столи ёнида Совет Иттифоқи маршаллари, қўшин турларининг маршаллари, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг адмираллари ва генераллари ўтирибдилар.

Тантанали йиғилишни СССР Ҳарбий-Денгиз Флотининг Бош Қўмондони адмирал С. Г. Горшков очди.

Шундан кейин пойтахт меҳнаткашлари номидан КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари С. М. Бутусов, Денгиз флоти ишчилари ва инженер-техник ходимлари номидан Денгиз флоти министри В. Г. Бакаев, кемасозлик саноати ходимлари номидан Кемасозлик саноати министрининг ўринбосари А. М. Редькин, совет ёшлари номидан ВЛКСМ Марказий Комитети бюросининг аъзоси, «Комсомольская Правда» газетасининг редактори Д. П. Горюнов табрик нутқи сўзладилар.

(ТАСС).

* * *

Республикамиз меҳнаткашлари бутун совет халқи билан биргаликда СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти кунини тантанали равишда нишонлаб ўтдилар.

29 июлда Комсомол кўли қирғоқлари айниқса гавжум бўлди. Эрталаб бу ерга мингларча мактаб ўқувчилари тўпландилар. Улар эшкакли спорт, денгиз моделлари бўйича мусобақалашдилар, афсонавий «Варяг» крейсерида матрос бўлиб хизмат қилган Ф. Ф. Семенов билан учрашдилар.

Кечқурун паркдаги ёзлик театр биносида жамоат ташкилотлари ва ДОСААФ аъзоларининг умумхалқ байрамига бағишланган тантанали йиғилиши бўлди. (ЎзТАГ).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси Ўртоқ К. Е. ВОРОШИЛОВГА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Ўртоқ Н. А. БУЛГАНИНГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВГА

МОСКВА.

Ҳурматли ва азиз ўртоқлар, Польшанинг Қайта тикланиши миллий байрами муносабати билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва барча совет халқи номидан юборилган дўстона табрик учун Польша Халқ Республикаси Давлат кенгаши ва ҳукумати номидан, Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети ва бутун поляк халқи номидан энг самимий миннатдорчилик сўзларини йўллаймиз.

Поляк халқи Совет Иттифоқи халқларининг гитлеризмни тор-мор келтиришда ва поляк халқини озод қилишдаги тарихий ролини миннатдорчилик ҳислари билан абадий хотирасида сақлайди. Поляк халқи социализм қурилиши ишида, ўз турмуш даражасини оширишда ва Халқ Польшасининг мустақиллигини ва кучларини мустаҳкамлаш ишида Совет Иттифоқидан тўхтовсиз суратда олаётган ҳар тарафлама ёрдамини ҳеч қачон унутмайди. Бу қардошларча ёрдамнинг аҳамияти социализм мамлакатларининг қардошларча бирлигини мустаҳкамлаш ишига, халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш ва дунёда тинчлик ҳамда прогрессни мустаҳкамлаш ишига қўшилган муҳим ҳисса бўлганлиги билан айниқса каттадир.

Поляк халқи СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин бошчилигида СССР ҳукумат делегациясининг Қайта тикланиш Куни тантаналарида қатнашмоқ учун Польшага келганлигини алоҳида хурсандчилик билан табриклади. Бу делегациянинг келиши бизнинг халқларимизни бирлаштирувчи қардошларча дўстлик ва мустаҳкам иттифоқни яққол кўрсатган янги далил бўлди.

Поляк ва совет халқлари ўртасидаги абадий ва бузилмас дўстлик яшасин ва гуллаб-яшнасин.

Александр ЗАВАДСКИЙ
Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси

Юзеф ЦИРАНКЕВИЧ
Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси

Эдвард ОХАБ
Польша Бирлашган Ишчи Партияси Марказий Комитетининг Биринчи Секретари

Варшава, 1956 йил, 28 июль.

СССР Министрлар Советида

СССР Министрлар Совети Совет Иттифоқи билан Эрон ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш мақсадида Совет Иттифоқининг Эрон шимолидаги Совет-Эрон «Кевир-Хуриан» акционер шеркатида қатнашишга боғлиқ бўлган ўз ҳуқуқларидан Эрон фойдасига воз кечганлиги тўғрисида қарор қабул қилди. «Кевир-Хуриан» акционер шеркати Кевир-Хуриан районидаги нефть конларини эксплуатация қилиш ҳамда нефть маҳсулотларини қайта ишлаш ва сотиш соҳасидаги ишларни бажариш мақсадида 1925 йилда 70 йиллик муддат билан тузилган эди.

СССР Ҳукумати бу қарорни қабул қилганида Эронга нисбатан дўстона туйғуларга амал қилди ҳамда СССРнинг эркин ва мустақил тараққиёт йўлига ўтган Шарқ мамлакатларига нисбатан амалга ошираётган ташқи сиёсатининг ленинча принципларига асосланди. «Кевир-Хуриан» акционер шеркатидаги барча ҳуқуқларнинг ва бу шеркатдаги мол-мулкларга нисбатан бўлган совет ҳиссасининг Эрон давлатига топширилиши Совет давлати томонидан амалга оширилаётган ана шу сиёсатни ифодалайди.

Совет томонининг «Кевир-Хуриан» акционер шеркатида бўлган ҳуқуқлари ва мол-мулкларини Эронга бепул топшириш тўғрисида тегишли баёнот Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий СССРда бўлган вақтида берилган эди.

Қозоғистон қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши

ОЛМАОТА, 28 июль. (ТАСС). Қозоғистон қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашида бугун Қозоғистон ССР Қишлоқ хўжалик министри ўртоқ Г. А. Мельник, Қозоғистон ССР Совхозлар министри ўртоқ М. Г. Рогинц, Қозоғистон ССР Ғалла маҳсулотлари тайёрлаш министрининг ўринбосари ўртоқ А. С. Салоҳитдиновнинг докладларини муҳокама қилиш давом этди.

Бугунги мажлисда Актюбинск область партия комитетининг секретари ўртоқ П. И. Дэльвин, Қарағанда область партия комитетининг секретари ўртоқ С. Я. Яковлев, Қозоғистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Н. И. Журин, Олмаота область партия комитетининг секретари ўртоқ Р. И. Ильяшев, Қозоғистон матлубот союзининг раиси ўртоқ А. А. Царев, Қозоғистон ССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ Д. А Кунаев нутқ сўзладилар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев катта нутқ сўзлади. Кенгаш қатнашчилари ўртоқ Н. С. Хрушчевни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Кенгаш қатнашчилари республикадаги барча колхозчиларга, комбайнчилар, тракторчилар, МТС, совхоз ва тайёрлаш ташкилотларининг ходимларига, қишлоқ хўжалиги мутахассисларига, саноат ва транспорт ишчилари, инженерлари, техниклари ва хизматчиларига, республиканинг барча меҳнаткашларига қарата мурожаат қабул қилдилар. Мурожаатда бундай дейилади: Республика кенгашининг қатнашчилари сибирликларнинг чақириғини қабул қилишга якдиллик билан қарор бердилар ва Қозоғистон қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашларини бу йил давлатга муддатидан илгари бир миллиард пуд ғаллани топшириш ҳамда сотиш учун умум халқ социалистик мусобақасини кучайтиришга чақирадилар.

Олмаота меҳнаткашларининг митинги

ОЛМАОТА, 28 июль. (ТАСС). Бугун Қозоғистон пойтахтида шаҳар меҳнаткашларининг Қозоғистон ССР қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашининг тамом бўлишига бағишланган митинги бўлди. Митингда 100 минг киши қатнашди.

Машинасозлик, металлистлар, тўқимачилар, пойафзалчилар, хизматчилар, олимлар байрамдагидек безатилган Коминтерн номли майдонга тўпландилар. Бу ерда қишлоқ хўжалик ходимлари республика кенгашининг қатнашчилари ҳам ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев трибунага чиққанида, ҳамма уни гулдурос қарсаклар билан табриклади.

Олмаота шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ А. Н. Козлов Олмаота меҳнаткашларининг митингини очди.

Шундан кейин Қозоғистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Н. И. Журин нутқ сўзлади.

— Сибирь ғаллакорлари, — деди ўртоқ Журин,—Қозоғистон меҳнаткашларини социалистик мусобақа бошлашга даъват этдилар. Кенгаш уларнинг чақириғини муҳокама қилди ва қозоғистонликлар ҳам давлат омборларига камида бир миллиард пуд ғалла топшира оладилар, деб қарор қилди.

Ўртоқ Журин республика меҳнаткашлари номидан партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматини ишонтириб айтдики, қозоғистонликлар бир миллиард пуд ғалла топширадилар, партия XX съездининг қарорларини бажаришда муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Митингда Олмаота оғир машинасозлик заводининг строгалчиси Н. Я Бутин, Толди Қўрғон область, Толди-Қўрғон районидаги Сталин номли колхознинг раиси Н. Алдабергенов, Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг Президенти академик К. И. Сатпаев нутқ сўзладилар.

Митинг қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқини зўр эътибор билан тингладилар. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи кўп марта гулдурос қарсаклар билан бўлиниб турди.

ЎРТОҚ М. А. СУСЛОВНИНГ ФРАНЦИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ XIV СЪЕЗДИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ БРОШЮРА ҚИЛИБ НАШР ЭТИЛДИ

Давлат сиёсий адабиёт нашриёти ўртоқ М. А. Сусловнинг 1956 йил 19 июлда Франция Коммунистик партиясининг XIV съездида сўзлаган нутқини брошюра қилиб нашр этди.

Брошюра кўп нусха нашр этилди. (ТАСС).

ОБЛАСТИМИЗНИНГ *шаҳар ва қишлоқларида*

Узоқ Шарқ учун

Янгийўл шаҳар корхоналари коллективлари ўртасида олтинчи беш йилликнинг биринчи йили — 1956 йил топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун бошланган мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Бу мусобақада консерва заводининг меҳнатсевар коллективи олдинда бормоқда. Мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланиш натижасида корхонада 7 ойлик топшириқ муддатидан илгари бажарилди ва қўшимча равишда бир неча ўн минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Коммунист ўртоқ Абдужабборов раҳбарлик қилаётган мева цехининг ишчилари айниқса яхши натижаларга эришмоқдалар. Коллектив маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бирга унинг сифатини тобора яхшилашга алоҳида эътибор бермоқда. Цех ишчилари янги мавсум бошлангандан бери 1 миллион банкадан ортиқ варенье, мева соки, повидло ва бошқа маҳсулотлар тайёрладилар. Бу маҳсулотларнинг кўпчилик қисми мамлакатнинг Узоқ Шарқ районларига юборилди.

А. МЕЖИКОВСКАЯ.

Қизил байроқли заводда

Қуйи Чирчиқ районидаги Қўрғонча каноп-жут заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари давлат планларини тўла ва ошириб бажаришда яхши натижаларга эришмоқдалар. Корхонада ярим йиллик топшириқ ортиғи билан бажарилди. Шу муддат ичида пландан ташқари 304 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб берилди.

Коллектив қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш мақсадида астойдил меҳнат қилди. Натижада 7 ойлик топшириқ ҳам ортиғи билан бажарилди. Рационализаторлардан Афанасий Пак, Бобоев, Дмитрев ва бошқа ўртоқлар корхона техника-иқтисодий кўрсаткичларини янада яхшилашга имкон берувчи қатор таклифлар киритдилар.

Завод коллективининг ишлаб чиқаришда эришган яхши кўрсаткичлари учун унга «Узглавлуб» ва Ўзбекистон ССР кенг истеъмол моллари саноати ходимлари касаба союзининг кўчма Қизил байроғи берилди. Аҳил ва меҳнатсевар коллектив Қизил байроқни ўз қўлида сақлаб қолиш учун кучга-куч, ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқда.

Қ. ПЕРШЕЕВ.

ЧЎЧҚАЧИЛИК ТЕЗ РИВОЖЛАНАЁТГАН КОЛХОЗДА

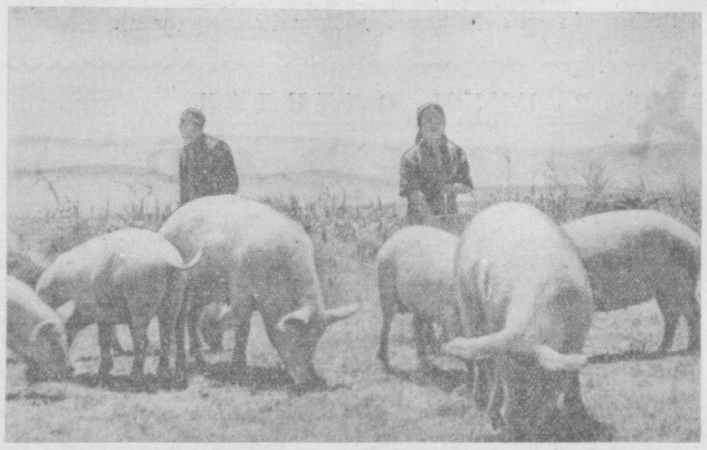

Оҳангарон дарёси бўйидаги кенг яйловда жойлашган Каганович номли колхоз райондаги энг йирик колхозлардан бири ҳисобланади. Колхоз уч минг гектардан ортиқ майдонга эга. Бу майдоннинг 500 гектарида пахта, 2200 гектарида ғалла, 300 гектарида эса маккажўхори етиштирилади.

Колхоз ўзининг сермаҳсул чорва моллари билан машҳурдир. Колхознинг 20 мингга яқин майда ва 500 бош йирик шоҳли моли бор. Чўчқачилик эса, колхоз хўжалигининг энг ёш тармоғи ҳисобланади. Чўчқачилик фермасини қандай усулда ташкил қилиш керак деган масала дастлаб колхозчилар орасида бирқанча тортишувларга сабаб бўлди. Дастлаб баъзи кишилар чўчқа боқишга қарши чиқса, баъзилар ёқлади. Лекин кўпчилик чўчқачиликни ривожлантириш тарафдори эди. Дастлаб, 15 бош чўчқа сотиб олинди. Р. Ортиқов, М. Эшматов сингари ўртоқлар ҳам тезда чўчқани парвариш қилишнинг ўзига хос йўлларини ўрганиб олдилар. Фермадаги ишлар жонланиб кетди. Ҳозирги кунда колхоз фермасидаги чўчқаларнинг сони 180 дан кўпдир.

Ҳозиргача колхоз давлатга гўшт мажбурияти ҳисобига 8 бош чўчқа топширди. Колхоз йил охирига қадар ҳаммаси бўлиб давлатга 100 бош чўчқа топширади. Колхоз раиси ўртоқ А. Қўшоқов фермада тез-тез бўлиб, у ердаги аҳволдан хабар олиб туради.

— Салом, ишлар қандай? — мурожаат қилади, у қўлида челак кўтариб олган Р. Ортиқовга.

— Яна битта чўчқа туғди. Бир она чўчқадан 12 бола! — деб кулиб жавоб беради чўчқабоқар.

— Шундай қилиб, чўчқаларимизга яна 10 бош чўчқа қўшилди денг. Яна 15 бош она чўчқага эга бўлсак, марра бизники. Шуни айтадилар-да, энг сермаҳсул ва даромадли хўжалик деб. Яқиндагина қўлимизда 15 бош чўчқа бор эди. Эндиликда уларнинг сони кўпайиб кетди. Фермани кенгайтирмасак бўлмайди, — дейди мамнунлик билан раис.

Бу йил колхоз фермаси капитал ремонтдан чиқарилиб, қўшимча бинолар қурилди. Ферма эҳтиёжларини қондириб туриш учун алоҳида арава ажратиб қўйилган. Чўчқаларни боқишни яхши йўлга қўйиш учун етарли миқдорда барда, маккажўхори ва бошқа ем-хашак маҳсулотлари жамғариб қўйилган.

Суратда: Р. Ортиқов ва **И. Ким** ўртоқлар чўчқа боқмоқдалар.

Фото ва текст
А. Аверьяновники.

Санаторий ва дам олиш уйларида бўлишди

Областимиздаги саноат корхоналарининг касаба союз ташкилотлари меҳнат отпускасига чиққан ишчи ва хизматчиларнинг мазмунли дам олишлари ҳамда ўз саломатликларини мустаҳкамлашларини таъминлаш учун зарур тадбирларни кўрмоқдалар. Меҳнат отпускасига чиққанлар санаторий ва дам олиш уйларида ҳордиқ чиқармоқдалар.

Шу йилнинг ўтган икки квартали мобайнида Тошкент трикотаж фабрикаси ишчиларидан 100 дан ортиқ киши марказий санаторий ва республикамиздаги дам олиш уйларида бўлдилар. Фабрика касаба союз ташкилоти дам олиш мавсуми тамом бўлгунча яна 200 га яқин ишчини путёвка билан таъминлашни мўлжалламоқда. «Ташкенткабель» заводининг 40 дан ортиқ ишчиси меҳнат отпускасини марказий санаторийда ўтказдилар. Шу заводнинг 100 дан ортиқ ишчиси эса Бурчмулла ва Сўқоқ дам олиш уйларида бўлишди. Завод касаба союз ташкилоти август ва сентябрь ойларида яна 80 дан ортиқ ишчини дам олиш уйлари ҳамда марказий санаторийларга юборишни режалаштирди.

Я. ТУРҒУНОВ.

Янги ўқув йили учун дарслик китоблар

Шу кунларда республикамиздаги барча умумий таълим мактабларида 1956-1957 ўқув йилига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Тошкентдаги 1-босмахона коллективи янги ўқув йилида ўқувчиларнинг дарсликлар билан мукаммал қуролланишларини кўзлаб, китоб нашр этишни кундан-кунга жадаллаштирмоқда. Босмахонада шу кунга қадар бошланғич, тўлиқсиз ўрта ва ўрта мактаблар учун 1 миллион 900 минг дона дарслик китоблари босиб чиқарилди. Бу китоблар ўқувчиларга тарқатиш учун тегишли ташкилотларга юборилмоқда.

Босмахонанинг меҳнатсевар коллективи 1 сентябргача яна 1 миллион 800 минг дона дарслик китоблари босиб чиқаришга қарор қилди.

Т. ЯЙЛОВОВ.

Партиявий-ташкилий иш масалалари юзасидан республика кенгаши

Ўзбекистон КП шаҳар комитетлари ташкилот бўлимлари мудирларининг ҳамда область комитетлари партия органлари бўлимлари мудирларининг Ўзбекистон КП Марказий Комитетида ўтказилган кенгаши икки кун давом этди. Кенгашда бир қанча докладлар тингланди ва муҳокама қилинди. Докладларда партия комитетларининг партиявий-ташкилий ишлар соҳасидаги фаолияти анализ қилинди.

Докладларда ва музокараларда қайд қилиб ўтилдики, ҳозирги вақтда энг муҳим вазифа — халқ хўжалигини ва маданиятни янада ривожлантиришнинг КПСС XX съезди белгилаб берган улуғвор программасининг муваффақиятли бажарилишини ташкилий жиҳатдан таъминлаш, партия кадрларига хўжалик қурилишининг барча участкаларида ишни амалда ташкил қилиш маҳоратини эгаллашда ёрдам беришдан иборатдир. Партия съездининг тарихий қарорларини муваффақият билан бажариш учун ҳар бир партия ташкилотининг жанговарлик қобилиятини ошириш, партия ҳаётининг ленинча принципларига ва нормаларига қаттиқ риоя қилиш талаб этилади.

Кенгашда халқ хўжалигида коммунистларни жой-жойига қўйиш, партия ташкилотларининг меҳнаткашлар кенг оммаси билан алоқасини мустаҳкамлаш, партия сафларининг ўсишини тартибга солиш масалаларига катта эътибор берилди. Ўзбекистон КП Тошкент область комитети бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ошириш соҳасида бирмунча ишлар қилди. Область партия комитети партия органлари бўлимининг мудири ўртоқ Сергеев бу ҳақда гапириб айтдики, партия ташкилотлари КПСС XX съездининг кўрсатмаларига амал қилиб, илғор ишчиларни, айниқса етакчи касбдаги илғор ишчиларни, илғор колхозчиларни ва совет интеллигенциясининг энг яхши қисмини КПСС сафларига якка-якка тартибда танлаб олиб, партияга қабул қилинувчиларнинг сифат составини яхшилаш йўлини қатъий амалга оширмоқдалар. Масалан, Тошкент тўқимачилик комбинатида бу йил партияга қабул қилинган кишиларнинг 68 процентини ишлаб чиқариш новаторлари бўлган ишчилар, 30 процентга яқинини инженер ва техниклар ташкил этади. Ўзбекистон металлургия заводида партияга қабул қилинганларнинг 80 проценти ишчилардир. «Таштекстильмаш», экскаватор заводлари, Оққўрғон районидаги биринчи МТС, Верхне-Волинск районидаги Карл Маркс номли колхоз партия ташкилотлари ва бошқа кўпгина партия ташкилотлари ҳам партияга қабул қилинувчиларнинг сифат составини яхшиладилар. Бу партия ташкилотлари партиясиз актив ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириб юбордилар, ишчиларга, колхозчиларга ва механизаторларга марксизм-ленинизм назариясини эгаллашда ёрдам бермоқдалар, уларни партия ташкилотининг топшириғини бажаришга кўп жалб қилиб турмоқдалар.

Бироқ, кенгашда кўрсатиб ўтилганича, Тошкент область партия ташкилоти партия сафларини ўстиришни тартибга солиш соҳасидаги ўз ишини КПСС XX съезди талаблари асосида тўла равишда қайта қурганича йўқ. Масалан, Тошкент шаҳрининг Октябрь ва Марказий районларида партияга янги қабул қилинганлар орасида ишчилар оз. Айрим ҳолларда партияга якка-якка тартибда танлаб олиш принципининг бузилишига йўл қўйилмоқда. Областдаги баъзи партия ташкилотларининг партияга қабул қилишни тамомила тўхтатиб қўйганликлари мутлақо нормал бўлмаган бир ҳолдир.

Раҳбар кадрлар билан ишлаш, жумладан, раҳбар кадрларнинг район звеносини мустаҳкамлаш — партия комитетларининг кечиктириб бўлмайдиган вазифаларидан биридир. Ўзбекистон КП Самарқанд область комитети партия органлари бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ Мардонов ўз докладида айтдики, қўрилган тадбирлар натижасида номенклатура ходимларининг сифат состави анча яхшиланди. Уларнинг кўп қисми олий маълумотга ва тугалланмаган олий маълумотга эга. Область партия комитети кадрларнинг иқтисодий билимларини оширишга, уларнинг саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши техникасини эгаллашларига асосий эътиборни бермоқда. Партия ва совет аппаратининг ходимлари учун, корхона, МТС, колхоз ва совхоз раҳбарлари учун, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари учун конкрет экономикани ўрганиш юзасидан кўп семинарлар ташкил этилди. Машғулотлар, одатда, бевосита ишлаб чиқаришда ўтказилмоқда.

Шу билан бирга, докладчи Самарқанд обкомининг, айрим шаҳар ва район партия комитетларининг раҳбар кадрлар билан ишлашда катта камчиликларга йўл қўяётганликларини эътироф қилди. Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда ҳалигача формализмга хотима берилмаган, бунинг натижасида улар тез-тез алмашиниб турмоқда. Амалий ишда ўзларини кўрсатган хотин-қизлар раҳбарлик ишларига суст кўтарилмоқда. Ўртоқ Мардонов, шунингдек Ўзбекистон КП Бухоро обкоми партия органлари бўлимининг мудири ўртоқ Исмақов раҳбар кадрларнинг район звеносини республика ташкилотларининг ходимлари ҳисобидан мустаҳкамлаш зарурлиги масаласини қўйдилар.

Кенгашда саноатга партия раҳбарлиги, янги техникани жорий этиш учун кураш, кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш ва меҳнатнинг ташкил қилинишини яхшилаш практикаси ҳар томонлама қараб чиқилди. Тошкент шаҳар партия комитети ташкилот бўлимининг мудири ўртоқ Белий пойтахт партия ташкилоти КПСС XX съезди қарорларини бажара бориб, саноат билан конкрет суратда шуғуллана бошлаганлигини айтди. Шаҳар партия комитети ва район партия комитетларининг бюро мажлисларида, бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида техникани тараққий эттириш билан боғлиқ бўлган принципиал масалалар тез-тез муҳокама қилинадиган бўлиб қолди. Партия аппарати ходимлари ишлаб чиқариш техникасига ва экономикасига кўпроқ эътибор бермоқдалар, ишлаб чиқаришдаги актуал проблемаларни ҳал этишда завод коммунистларига амалий ёрдам беришга ҳаракат қилмоқдалар.

«Ташсельмаш» заводининг коммунистлари ишлаб чиқаришни такомиллаштириш йўлида кўп ишлар қилмоқдалар. Уларнинг ташаббуси билан ускуналарни модернизациялаш, қобиқли қуйиш, металлни жадал усулда қирқиш каби прогрессив технологик процессларни жорий этиш йўлида катта ишлар қилинди. Заводда деталларни штамповка қилишнинг янги методлари қўлланилмоқда, деталлар тайёрлашдаги кўп меҳнат талаб қиладиган айрим ишлар автоматлаштирилди ва механизациялаштирилди, инструмент хўжалиги тартибга солинди. «Таштекстильмаш», Каганович номли, «Ташкенткабель» заводларининг ва бошқа бир қанча корхоналарнинг коммунистлари янги техника ва илғор технология учун актив курашчи эканликларини кўрсатдилар. Шаҳар фабрикалари ва заводларида кейинги вақтларда 78 цехнинг реконструкция қилинганлиги ва қурилганлиги, юзга яқин поток линиялари ва конвейерлар ташкил қилинганлиги, бир неча минг дона технологик ускуналарнинг ўрнатилганлиги Тошкент коммунистларининг техникани тараққий эттириш учун зўр бериб олиб борган курашининг бевосита натижасидир. Тошкентда техника пропагандаси кучайтирилмоқда. Бир хил касбдаги ишчиларнинг учрашувлари, илғор корхоналарга экскурсия қилиб бориш, инженерларнинг, техникларнинг ва илғор ишчиларнинг мамлакатдаги энг яхши корхоналарга ижодий командировка билан боришлари ижобий натижалар бермоқда.

Аммо, кенгашда кўрсатиб ўтилдики, республика пойтахтининг партия ташкилоти ишлаб чиқаришни такомиллаштириш соҳасида партия XX съездининг олтинчи беш йиллик план ҳақидаги Директиваларида белгиланган вазифаларни муваффақиятли суратда ҳал этиш учун барча имкониятлардан ҳали тўла даражада фойдаланаётгани йўқ. Шаҳардаги ўнларча корхонанинг биринчи ярим йиллик ишлаб чиқариш программасини бажармаганлиги, маҳсулот таннархини камайтириш юзасидан белгиланган топшириқни адо этмаганликлари, брак натижасида катта нобудгарчиликларга йўл қўйганликлари бунга далил бўла олади.

Кенгаш қатнашчилари қишлоқ хўжалигига партия раҳбарлиги масаласига тўхталиб, колхоз, МТС ва совхоз партия ташкилотларини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда уларнинг ролини ошириш зарурлигини уқтириб ўтдилар.

Қашқадарё область партия комитети партия органлари бўлимининг мудири ўртоқ Торопчин ва Фарғона область партия комитети информация секторининг мудири ўртоқ Гизатуллин район партия комитетларининг МТС зоналари бўйича инструкторлик группалари томонидан олиб борилаётган ишлар ҳақида сўзлаб бердилар. Бу областлардаги бир қанча қишлоқ район партия комитетларининг инструкторлик группалари қишлоқ хўжалигини биладиган тажрибали ходимлар билан мустаҳкамланди. Бу эса партия раҳбарлигини колхоз ишлаб чиқаришига яқинлаштириш, партиявий ишдаги эгасизликни тугатиш имкониятини берди. Масалан, Олтиариқ район партия комитетининг биринчи МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Асқаров ва инструктор ўртоқ Рустамов, Ленин номли колхознинг экономикасини ва хўжалик фаолиятини батафсил ўрганиб, қишлоқ коммунистларига етиштириладиган ҳар центнер пахта учун меҳнат сарфлашнинг камайтирилишига эришишда ёрдам бердилар. Бунда пахтачиликни механизациялашга, прогрессив агротехникани жорий қилишга катта эътибор берилди.

Кенгаш қатнашчилари зоналар бўйича инструкторлик группалари ҳақида гапирганларида, қишлоқ район партия комитетларидаги илғор ходимларнинг тажрибаси етарли даражада ёйилмаётганлигини ҳам айтиб ўтдилар. Кўпгина инструкторлик группалари ишда колхоз партия ташкилотлари билан маҳкам алоқа боғламайдилар, ўз куч-ғайратларини колхоз ишлаб чиқаришининг асосий, энг муҳим масалаларини ҳал этишга қаратмайдилар.

Кенгашда Андижон область партия комитети партия органлари бўлими мудири ўртоқ Антоновнинг партия ташкилотлари тўплаган иш тажрибасини умумлаштириш ва ёйиш практикаси ҳақидаги доклади, Наманган область партия комитети партия органлари бўлими мудири ўртоқ Моисеевнинг партия қарорларининг бажарилишини текширишни ташкил қилиш тўғрисидаги доклади, Хоразм область партия комитети партия органлари бўлими мудири ўртоқ Новицкийнинг комсомолга партия раҳбарлиги практикаси тўғрисидаги доклади ҳам тингланди.

Кенгашда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Муртазоев, Ўзбекистон КП Марказий Комитети партия органлари бўлимининг мудири ўртоқ Прасс сўзладилар. (ЎзТАГ).

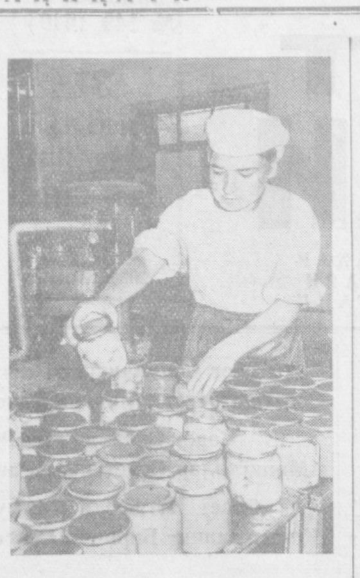

Тошкент консерва заводининг коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. **Суратда:** илғор ишчи **Турсуной Низомхўжаева** иш устида.

И. Глауберзон ва **В. Сироткин** фотоси.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА

ХИМИКЛАР МАРКАЗИЙ КУРОРТЛАРДА ДАМ ОЛМОҚДАЛАР

Сталин номли электрохимия комбинатининг ишчилар касаба союзи комитети химикларнинг соғлиғини муҳофаза қилишга алоҳида эътибор бермоқда. Кўп ишчи ва хизматчилар арзон баҳода берилган путёвкалар билан мамлакатимизнинг марказий курортлари, республикамизнинг санаторий ва дам олиш уйларига бориб дам олмоқдалар ва ўз соғлиқларини мустаҳкамламоқдалар. Бу йилги мавсумда 220 киши марказий курорт ва санаторийларда, 250 га яқин киши дам олиш уйларида ҳордиқ чиқарди. Мавсум охиригача марказий курорт, санаторий ва дам олиш уйларида яна 500 га яқин ишчи-хизматчи дам олади.

ИШЧИЛАР УЧУН МАДАНИЙ-МАИШИЙ МУАССАСАЛАР

Чирчиқ шаҳри яқинида жадаллик билан қурилаётган темир-бетон конструкциялари заводи қурувчилари учун маданий-маиший хизмат кўрсатиш яхшиланмоқда. Бу ерда 100 ўринли ошхона ва кўркам чойхона қурилиб фойдаланишга топширилди. Ошхона ва чойхонада ўзига ўзи хизмат қилиш жорий қилинган. Ассортименти хилма-хил бўлган лаззатли таомларни истеъмол қилаётган ишчилар ошпазлардан миннатдор бўлмоқдалар.

КИТОБ ПРОПАГАНДАСИ

Шаҳардаги марказий кутубхонада илмий, сиёсий, бадиий китоблар пропагандаси яхши ташкил қилинган. Бу ерда янги китоблар витринаси ва турли темаларда стендлар ташкил қилиниб турилади. Айниқса атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишга бағишланган витрина диққатга сазовордир. Совет олимларининг атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш йўлида яратган буюк кашфиётлари ва илмий асарлари билан китобхонлар мукаммал танишмоқдалар. Буюк рус мутафаккири В. Г. Белинскийнинг туғилганига 145 йил тўлиши муносабати билан ташкил қилинган катта фотомонтаж ҳам китобхонлар орасида эътибор қозонди.

Т. УРУНОВ.

МАҲАЛЛИЙ ГАЗЕТАЛАР САҲИФАЛАРИДАН

БОЛАЛИ ОНАЛАРНИНГ УНУМЛИ ИШЛАШИГА ТЎЛА ШАРОИТ ЯРАТАЙЛИК

Бекобод район **«Коммунист»** газетаси райондаги колхоз ва совхозларда ҳосил тўплаш ойлигида қилинаётган ишларни кенг ёритиб, пахтакорларнинг бутун эътиборини ғўза парваришини кучайтиришга ва ҳар бир туп ғўзада мўл ҳосил тўплаш учун курашни кучайтиришга қаратмоқда. Газетанинг деярли ҳамма сонида колхоз, совхозларнинг ҳаётини акс эттирувчи, бригада, звено бошлиқлари ва механизаторларнинг самарали ишларидан дарак берувчи мақола ва хабарлар босилиб турибди.

Пахтакорлар ва механизаторларнинг ғўзани культивация, чопиқ қилиш, суғориш ва озиқлантириш соҳасидаги ютуқлари кенг пропаганда қилинмоқда. Шу билан бир қаторда газетада ғўза парваришининг кучайтиришга халал бераётган камчиликларни очиб ташлашга катта эътибор берилаётир.

Газетанинг «Пахта далаларида ишлаётган хотин-қизларга ғамхўрлик кучайтирилсин» сарлавҳали мақоласида районда болалар боғчалари ва яслилари ташкил қилиш ҳалигача қониқарсиз аҳволда эканлиги алоҳида таъкидланиб кўрсатилган.

«... районимиздаги кўпгина колхоз раҳбарлари,— деб ёзади газета, — **ёш болали оналарнинг кучидан унумли фойдаланиш учун болалар боғчаси ва яслиларни ташкил этмаётирлар. Мисол учун Мичурин номли колхоз (раиси Аблаев, бошланғич партия ташкилотининг секретари Жавақов ўртоқлар), «Қизил пахтакор» колхози (раиси Наширов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Мирзаев ўртоқлар), Сталин номли 1-колхоз (раиси Очилов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Юсупалиев ўртоқлар)да бу иш ана шундай ёмон уюштирилганлиги натижасида болали аёлларнинг бир қисми ғўза қатор ораларини парвариш қилишга қатнашмасдан, уйларида бола боқиб ўтирмоқдалар».**

«Яслига фақат биттагина ойна керак» деган бир хабарда 1- Далварзин пахта совхозининг директори ўртоқ Хомич қаттиқ танқид қилинади. Ўртоқ Хомич болалар боғчалари ва яслиларининг ишини яхшилашга аҳамият бермаётир. Хабарда айтилишича, совхознинг 4-бўлимида қурилган янги ясли биносининг ойнаси йўқлиги туфайли анчадан бери ясли биноси фойдаланишга топширилмаётир.

Бекобод районида болалар боғчалари ва яслиларининг ишига етарли аҳамият берилмаётгани учун райондаги 820 ёш болали она ҳосил тўплаш ойлигида актив қатнашиш имкониятига эга бўлмаётир.

Газета болали оналарнинг кучидан унумли фойдаланиш учун ҳар бир колхоз, совхоз ва бригадада болалар боғчалари ташкил этишни, бу тадбир қанчалик тез амалга оширилса, ҳосил тўплаш ойлигида шунчалик кўпроқ муваффақиятга эришиш мумкинлигини уқтириб ўтади.

ИЛҒОР СУТ СОҒУВЧИНИНГ ЮТУҒИ

Гулистон район **«Коммунизм учун»** газетасида Молотов номли колхознинг машҳур сут соғувчиси Улбўлсин Ражабованинг мақоласи босилган. Мақолада ўртоқ Ражабова бундай дейди:

«...Сигирларни эрталабки озиқлантиришда хашак ва беда берган бўлсам, кейин кунжара аралаш шелуха ва 3 килограммдан силос бердим... Суюн Норматов ва Уммат Исмоилов каби навбатчилар ҳозир сигирларни кечаси очиқ ҳавода боқаётирлар. Улар сигирларга кечаси 2-3 марта хўл беда берадилар, эрталаб сигирлар соғиб олингандан кейин соат 8 дан 12 гача яйловда боқилади. Мен сигирларни ҳафтада икки-уч марта чўмилтириб тураман. Шу кунларда кунига икки марта соғишга ўтиб, ўзимга бириктирилган ҳар бир сигирдан 6-7 ва «Юлдуз» лақабли сигирдан эса 10-11 литрдан сут соғиб олмоқдаман».

Ўртоқ Ражабова ўтган йилнинг 1 октябридан шу йил 10 июнгача «Боруся» лақабли сигирдан 1812 литр, «Юлдуз» лақабли сигирдан эса 6 мартдан 1 июлгача 1748 литр сут соғиб олган.

ДЕПУТАТЛАРНИНГ ИШЧАНЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

«Ўзбекистон шахтёри» газетасида ўртоқ И. Ивановнинг «Доимий комиссиялар ишларини яхшилаш керак» деган мақоласи босилган. Мақолада кўрсатилишича, меҳнаткашлар депутатлари Оҳангарон шаҳар Советининг депутат Ливинцев раислигидаги ободончилик, депутат Голубев раислигидаги маданий-оқартув комиссияларининг кўпчилик аъзолари ўз депутатлик бурчларини яхши бажариб, сайловчиларнинг ишончини тўла оқламоқдалар. Бакулин, Королев, Юрчаков, Машурова каби депутатлар шаҳарни обод қилиш, кончиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш соҳасида намуна кўрсатиб ишламоқдалар. Бу комиссияларнинг аъзолари активлик билан ишлаб, ободончиликка доир бир қанча масалаларни шаҳар Совети олдига қўйдилар ва унинг ижобий ҳал қилинишига эришдилар. Марказий кўчалар, клуб биноси қайта ремонтдан чиқарилди, янги очилган маданият ва истироҳат парки обод қилинди. Депутатлар Катта Оҳангарон қурилишида ишлаш учун келаётган ёшлар ўртасида олиб борилаётган оммавий-тарбиявий ишларнинг аҳволи билан танишдилар ва бу соҳадаги ишларни яхшилаш юзасидан конкрет чоралар кўрилишини таъминладилар.

Бироқ, ҳамма депутатлар ҳам шу куннинг талаби даражасида ишлаётгани йўқ. Газетанинг ёзишича, айниқса депутат Музаффарова раислигидаги соғлиқни сақлаш комиссияси фаолиятсизлик кўрсатмоқда.

«Ошхоналарда,— деб ёзилади мақолада, — **санитария-гигиена қоидаларига тўла риоя қилинмайди. Социалистик шаҳардаги колхоз бозорида қайнатилмаган сув сотишга йўл қўйилаётир.**

Соғлиқни сақлаш ишлари доимий комиссияси аъзоларининг кўпчилигини врачлар ташкил қилади. Аммо улар меҳнаткашлар ўртасида медицина темаларида лекциялар ўқиш билан кам қизиқадилар. Бунга мисол қилиб, депутатлардан С. Иброҳимов, Файзуллина ва Десенко ўртоқларни кўрсатиш мумкин».

Мақола автори шаҳар Советининг уй-жой ва маиший бинолар қуриш бўйича доимий комиссиясининг ишидаги камчиликларни ҳам очиб ташлаган ва депутатлар билан ишлашни тубдан яхшилашга шаҳар Советининг эътиборини қаратган.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ҚАЛИНИН РАЙОНИДА ҒЎЗАЛАР РИВОЖЛАНИШДАН ОРҚАДА ҚОЛМОҚДА»

Газетамизнинг 4 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида мақола босилиб, унда «XVIII партсъезд», «Победа Октября» ва айрим колхозларда олинган мажбуриятга яраша иш қилинмаётгани, ғўзани суғориш, озиқлантириш, чопиш ва культивация қилиш суст бораётгани танқид қилинган эди.

Ўзбекистон КП Калинин район комитетидан редакциямизга хабар қилишларича, мақола колхоз бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида муҳокама қилинган ва ғўзага ишлов бериш, озиқлантириш учун барча имкониятларни ишга солиш чоралари кўрилган.

«Победа Октября» колхозида сувнинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик, айниқса кечалари суғоришни тўғри ташкил қилиш ҳамда ғўза парвариши ва универсалчилар иши устидан контролликни кучайтириш тадбирлари амалга оширилган.

БИНОКОРЛАР КУНИ ОЛДИДАН

БЕТОНЧИЛАР

— Ноила, Ноила-ю...

Қизнинг қўнғироқдек овози кенг бўшлиқда тўлқинланиб узоқ-узоқларга кетди. Пастда шўх Чирчиқ қаерлардадир ошиқаётир. Ҳар икки қирғоқда, айниқса чап қирғоқда дарё зўр кучга тўлиб оққан пайтларда тоғлардан коптокдай думалатиб олиб келган тош-шағаллар уйилиб-уйилиб ётибди. Ҳув ана улкан бешикка ўхшаш кўприкнинг нариги томонида бир талай йигит ва қизлар бир-бирларини қувлашиб, сувга балиқдек шўнғимоқдалар.

— Ноила-ю...

Бояги таниш овоз яна эшитилди.

— Мен бу ердаман, Зулайҳо.

Оёғига енгилгина кўк танкетка, эгнига эса оддийгина қилиб тикилган енги калта кўйлак кийиб олган Зулайҳо тош-шағаллардан қушдек сакраб-сакраб дарё лабига келди.

—Нима жин урди сени, Ноила, мум тишлаганмисан, чақира бериб томоғларим қирилиб кетди.

Ноила муздек дарё сувига юзини қайта-қайта пишгач, дастрўмолчасини олар экан, дугонасига жавоб берди:

— Сенинг жаранглаган овозингни қайта-қайта эшитишни яхши кўраман, мана шундай кенг бўшлиқда овозинг айниқса очилиб кетади. Ажойиб овозинг бор, сенга, ҳаваскорлик тўгарагига ёзил, деб доим айтаманку.

Дарёнинг шалдираб оқаётган овозига дугоналарнинг шўх кулгилари қўшилиб кетди.

Қуёш ўз найзасини ерга тик қадаган. Олисларга қараган кишининг кўзи ердан кўтарилаётган ҳароратдан қамашади. Атрофдаги тош-шағаллар чўғдек қизиган. Тиқ этган шамол йўқ. Фақат дарёдангина билинар-билинмас шабода эсмоқда. Дугоналар дарё лабидан тепага кўтарила бошладилар.

Полигонга олиб келадиган йўлдан иккита самосвал бирин-кетин ўтиб кетди.

— Бугун кун роса исидими, — деди Ноила йўлда кетатуриб.

— Чамамда қуёшнинг саҳийлиги тутиб кетганга ўхшайди, — жавоб берди Зулайҳо.

Дугоналар ўз иш жойларига етиб келганларида тушки овқатни қилиб бўлган ишчилар соя-салқин жойларда суҳбатлашиб, айримлари эса газета ўқиб ўтирардилар. Четроқдаги тўда ўртасида тик туриб олган бўйчангина, коржамасининг ҳар ер-ҳар ерига билинар-билинмас цемент қоришмаси теккан ўрта ёшлар чамасидаги киши ўз атрофидагиларга нимадир уқтирарди.

— Иван Григорьевич, — бригадирга мурожаат этди четроқда ўтирган, бошидаги кепкасини бостириб кийиб олган Марат, — пешингача арматура бўлмаганлиги учун мўлжалдаги ишни бажара олмадик. Арматурачилар билан дурустроқ суҳбатлашиб олиш керак. Баъзида эса цемент бўлмай қолади, яна бекор турамиз.

— Тўғри, — бетончилардан Гавҳар Хаирова гапга аралашди, — иш шу хилда борадиган бўлса топшириқни ошириб бажарамиз, деб кўкракка уришнинг фойдаси йўқ, қизариб қоламиз.

Суҳбат тобора қизиб, ўз-ўзидан ишлаб чиқариш кенгаши тусини олди. Бригада аъзолари унумли ишлашга тўсқинлик қилаётган камчиликларни бирма-бир санаб, ўртага ташладилар. Бригадир Иван Григорьевич Ефимов уларнинг эътирозларини аввалига шундайгина тинглаб турди, сўнг коржамасининг кўкрак чўнтагидан ён дафтарчасини олиб, унга алланарсаларни тез-тез ёза бошлади. Бригадир ҳар бир ишчидан ким, қачон ва қанча вақт бекор турганлигини ва бундай бекор туришларнинг сабабларини яна қайта-қайта сўраб, аниқлаб олди.

Шу ўртада занг уриб, тушки овқат вақти тамом бўлганлигидан дарак берилди. Ҳамма ўрнидан турди.

— Бу эътирозларингизни арматурачиларга етказаман. Сизлар эса, — бригадир ишчиларга мурожаат этди, — ҳозирча ишни бошлай беринглар. Корхонамиз ҳам, ишимиз ҳам, тайёрлаётган маҳсулотимиз ҳам янги, шунинг учун айрим камчиликлар бўлиб туради. Ҳар қандай ишнинг ҳам ташкилий даврида шунга ўхшаш қийинчиликлари бўлади. Уларни биз ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб тугатишимиз лозим.

— Масалани кўндаланг қилиб қўйинг, Иван Григорьевич! — қичқирди Марат бригадир узоқлашар экан.

Ефимов орқасига бирдам қайрилиб қаради-да, мулойимгина кулиб қўйди ва йўлида давом этди.

Ҳа демай очиқ майдонни турли хил машина ва механизмларнинг овози қоплаб кетди. Нариги участкада узун бўйнини ғозга ўхшаб мағрур тутиб турган кран ҳам тумшуғига катта-катта плиталарни илиб олиб, салобат билан айлана бошлади.

Бетончилар участкасига автопогрузчик келди. У илгари тайёрланган деталларни ишлаб чиқариш майдонидан анча нарига, заказчиларнинг машиналарига ортиладиган махсус жойга элтиб қўя бошлади. Яқиндагина 3 ойлик махсус курсни тамомлаб келган Тоғай Содиқов бетономешалкада тош-шағалларни қалдиратиб цемент билан аралаштирмоқда. Ундан сал чапроқда эса вибраторлар гурилламоқда. Хуллас — ҳамма ерда қизғин меҳнат нафаси кезмоқда.

Зулайҳога қоришма мўлжалдагидан бироз қотиб қолгандай бўлиб кўринди, шунинг учун унга сув сепиб белкурак билан аралаштира бошлади. Ноила тахтадан ясалган қолипни тўғрилар экан, қоришмага кўз қирини ташлади. Унингча ҳозирги қоришма бир дапқир ишга етинқирамайдигандек кўринди.

— Бироз сабр қил, Зулайҳо, — деди Ноила. — Мен Тоғайдан янги қоришма олиб келай. У махсус аравачани асфальт ётқизилган майдончада енгилгина ғилдиратиб олиб кетди ва дам ўтмай, бетончилар тили билан айтганда «свежий» қоришма олиб келди. Ёғоч қолипга арматура ўрнатилди, сўнг устидан қоришма солинди. Икки томонида дастаси бор худди патнисга ўхшаш вибратор токка уланди. Механизм мотори гуриллаб кетди. Вибратор қолипни титрата бошлади, қоришма арматуралар орасига зичлашиб жойланди. Дугоналар иш сифатини кўздан кечириб қаноат ҳосил қилишгач, оҳисталик билан қолипни деталдан ажратиб олишди. Қолипдан чиқарилган деталь худди улкан темир йўл изига ўхшарди. Иван Григорьевич етиб келганда дугоналар иккинчи детални тайёрлашга энди урингган эдилар.

— Нима дейишди, Иван Григорьевич, — қизларнинг ҳар иккаласи ҳам худди аввалдан келишиб қўйгандек, шошиб-пишиб баравариға сўрашди.

— Қўшниларимиз (бетончилар арматурачиларни шундай деб атар эдилар) сиз айтган масалани ишлаб чиқариш кенгашида атрофлича муҳокама қиладиган бўлишди. Улар бизни етарли миқдорда ўз вақтида арматура билан таъминлаб туришга ваъда беришди.

Бригадир қизларга жавоб берар экан, ҳозиргина тайёрланган детални синчиклаб кўздан кечирди.

— Қизлар, — деди у, — балканинг чап томони бироз тўғри чиқмапти-ку. Шошмасдан ишланглар, сон кетидан қувиб, сифатни эсдан чиқариш ярамайди.

Дугоналар деталнинг ҳар икки томонига ўтиб қарашди. Сўнг маъноли кўз уриштириб олишди.

— Қоришма қотиб қолмасдан, уни бузиб қайтадан тайёрлаш керак, — уқтирди бригадир. — Сувни кўп қўшгансизлар, мўлжалдагидан суюлиб кетган қоришма қолипдан чиққач, суяги қотмаган чақалоқдек ўзини тутиб туролмаган. Шу сабабли у бир томонга қийшайган. Ишни доимо бошидан пухта қилишга ўрганинглар.

Ноиланинг чимчилагандек бурнининг устида тер кўринди, унинг қулоқларигача қизариб кетган эди. Зулайҳо ҳам ўзини ноқулай сезарди. Қизлар ўз бошлиқларига нима деб жавоб беришларини билмай, дам-бадам бир-бирлари билан кўз уриштиришар ва ерга қарардилар. Иш давомида биринчи марта дакки эшитаётганликлари учунми ёки бошқа бир сабабданми — ҳар ҳолда дугоналар жуда хижолатда эдилар.

Иван Григорьевич қўлига бел олиб, балкани ўзи бузди, запасдаги қоришмадан қўшиб уни яхшилаб аралаштирди-да, сўнг:

— Қоришманинг қуюқ-суюқлиги худди мана шундай бўлсин, — деди. — Агар меёрига етказилмаса қуритиш даврида балкалар ёрилиб кетади, қилган ишингизнинг сифати яхши бўлмайди.

Бригадир участкадаги ишларни кўздан кечириш мақсадида узоқлашди.

Бетончилар коллективи йирик блоклар ва плиталар тайёрлаш участкасининг коллективидан кейинги кунларда анча орқада қола бошлади. Шу сабабли бўлса керак Иван Григорьевич кейинги кунларда анча ўйчан ва кам гап бўлиб қолганди. Тўғри, коллектив ойлик топшириқларини бажариб турибди, аммо бетончилар ҳали илғорлар қаторидан ўз ўрнини олгани йўқ. Бригадир ўз коллективини илғорлар қаторига етказиб олиш ҳақида ўйларди. У кун бўйи иш процессларини бирма-бир кўздан кечирар, коллективнинг ҳар бир аъзоси билан суҳбатлашар, ишга халақит бераётган камчиликларни аниқларди. У, кеча тайёрланган деталларни кўздан кечириб чиққач, бригаданинг энг ёш ишчиларидан бири Марат Эшмуродовни чақирди.

— Укажон, — деди у, — кун ҳаддан ташқари қизиб кетмоқда, шлангни олиб балкаларга бироз сув пуркаб қўй, уларнинг нами қочмасин. Қуриш процесси ҳаддан ташқари тезлашса балкалар ёрилиб кетади.

Иван Григорьевич Ефимов тажрибали бинокорлардан. У бу соҳада 15 йилдан бери узлуксиз ишлаб келмоқда. Узоқ Шарқдаги сув иншоотларини қуришда актив иштирок этган Иван Григорьевич кўп йил мобайнида орттирган бой тажрибаларини ёшларга қунт билан ўргатади, уларни доимо руҳлантиради, қўллаб-қувватлайди, камчиликларини ўз вақтида тугатишга ёрдам беради.

Орадан бир неча кун ўтди. Арматурачилар ўз ишларини жонлантириб юбордилар. Таъминот бўлимининг ходимлари ҳам астойдил ишга киришдилар. Бетончилар зарур материаллар билан анча яхши таъминланадиган бўлиб қолдилар.

— Мана энди ҳамма иш ўзимизга боғлиқ, — дерди Иван Григорьевич участка ишчиларига, — ғайратимизни, кучимизни кўрсатадиган вақт келди.

Аҳил ва ҳамжиҳат коллектив ўзининг фидокорона меҳнати билан участка кўрсаткичларини кун сайин ошира борди. Машина ва механизмларнинг ҳамда ишчиларнинг бекор туриб қолишлари камайди. Участканинг ҳар бир аъзоси социалистик мусобақада олинган мажбуриятни шараф билан бажариш учун тер тўкиб ишларди. Ўз коллективининг бир ёқадан бош чиқариб, астойдил ишлаётганлигидан бригада бошлиғи ўзида йўқ хурсанд.

Ҳа демай кўрилган тадбирлар ўзининг яхши самараларини бера бошлади. Агар илгарилари бетончилар участкаси смена топшириқларини 105 процент, айрим кунлари эса 110 процентга етказиб бажарган бўлса, эндиликда бу кўрсаткич 120, ҳатто 130 процентга етди. Ноила Булатова, Зулайҳо Гилизатдинова, Марат Эшмуродов, Тоғай Содиқов каби илғор ишчилар айниқса юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Тошкентдаги полигон типидаги йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари тайёрловчи завод коллективи бу йил биринчи марта нишонланадиган Бинокорлар куни шарафига социалистик мусобақани кенг қизитиб, астойдил ишламоқда. Корхона ишчилари ва инженер-техник ходимлари республикамиз пойтахтидаги қурилиш ишлари суръатини янада тезлаштириш, биноларни тез, арзон ва мустаҳкам қилиб қуришда йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталларининг аҳамиятини яхши тушунгани учун бутун чоралар билан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш мақсадида кучга-куч, ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқда. Тажрибали бинокор Иван Григорьевич Ефимов раҳбарлик қилаётган бетончилар участкасининг коллективи бу ҳаракатда олдинги қаторларда бормоқда.

И. СУЛАЙМОНОВ.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Ишчан овул Совети

Верхне-волинск районидаги Чкалов овул Совети ва унинг ижроия комитети колхозчиларнинг пахтадан мўл ҳосил олиш учун курашига бошчилик қилмоқда.

Куйбишев номли, Шверник номли ва Карл Маркс номли колхозлардаги депутатлар ва қишлоқ хўжалик доимий комиссияси бу колхозларда дала ишларини муваффақиятли ташкил этишда колхоз правлениеларига яқиндан ёрдам кўрсатмоқда. Чигит экиш тамомланиши билан овул Советининг ижроия комитети мажлисида колхоз раислари Н. Юсупов, Р. Ҳасанов ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати К. Султонов ўртоқларнинг ҳамда қишлоқ хўжалик доимий комиссиясининг раиси Т. Ғуломовларнинг ғўза парваришига тайёргарлик ҳақидаги докладлари тингланди.

Бу масала атрофлича муҳокама қилиниб, ғўза парваришини қизитиб юборишга қаратилган тадбирлар белгиланди ва депутатлар уларни амалга оширишга сафарбар этилди.

Депутатлар ҳар гектар ердан 37 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун курашаётган мусобақадош Куйбишев номли, Карл Маркс номли колхозларда социалистик мусобақага бошчилик қилмоқдалар. Колхоз аъзолари ўзлари олган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун фидокорона ишлаб, ғўза парваришини қизғин олиб бормоқдалар. Ҳар бир туп ғўзада ҳозирнинг ўзидаёқ 5-6 тадан кўсак бор. Ғўза қатор оралари агротехника қоидалари асосида яхшилаб ишланди.

Овул Советининг депутатлари ҳам шахсан намуна кўрсатмоқдалар. Депутат Ўринбой ака Толипов бошлиқ бригада аъзолари ўтган йили 45,2 центнердан пахта ҳосили етиштирган бўлсалар, бу йил 65 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 55 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Овул Советининг депутатлари колхозчилар ўртасида оммавий тушунтириш ишларини ҳам қизғин олиб бормоқдалар. Масалан, депутатлардан Мирзааҳмад Жўраев, Хайрулла Саъдуллаев, Байбум Жариқбасов ва бошқа ўртоқлар КПСС Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалигини кескин ривожлантиришга қаратилган қарорларини колхозчиларга тушунтирмоқдалар, суҳбатлар ўтказмоқдалар, газета ва журналларни ўқиб эшиттиришни ташкил этмоқдалар. Шу билан бирга, улар партия ташкилоти раҳбарлигида деворий газета ва жанговар варақаларни чиқаришда актив қатнашмоқдалар.

Звено бошлиғи депутат Ражаб опа Қўралова, депутатлардан Булмал Шербоева, Хожигул Бадалова сингари колхозчилар ўзларининг меҳнатда эришган юқори кўрсаткичлари билан бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Улар ўзларининг кунлик нормаларини 180-200 процентга етказиб адо этмоқдалар.

Овул Советининг ижроия комитети (раиси Абдиқай Кулметов) депутатлар ёрдами билан колхозларда олинган мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини, социалистик мусобақа шартлари қандай адо этилаётганлигини доимий равишда текшириб боради. Текшириш натижалари умумлаштирилиб, йўл қўйилган камчиликларни тузатиш чоралари кўрилади, илғорлар тажрибаси оммалаштирилади. Овул Совети мўл ҳосил учун курашда барча колхозчиларнинг актив қатнашишини таъминламоқда.

Ижроия комитет пахтачилик билан бир қаторда жамоат чорвачилигини ривожлантириш, уларнинг маҳсулдорлигини оширишга ҳам катта аҳамият бермоқда.

Овул Совети депутатларининг ташаббуси билан колхозларда ем-хашак базасини мустаҳкамлаш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Силос иншоотларини қуришда ҳам депутатлар колхоз правлениеларига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

У. МАМАСОЛИЕВ.

Касаба союз ташкилоти ишчилар ҳаётидан четда қолмоқда

«Узбексельмаш» заводининг касаба союз ташкилоти катта ташкилотлардан ҳисобланади. Унинг мингга яқин касаба союз аъзоси бор. Цехларда касаба союз комитетлари ташкил этилган. Лекин завод касаба союзи ташкилотининг қилаётган иши ҳеч кимни қониқтира олмайди, шу куннинг юксак талабига жавоб беролмайди. Меҳнат унумдорлигини ошириш учун кураш касаба союз ташкилотининг диққат марказида туриши керак. Лекин бу ҳақда касаба союз комитети ва унинг раиси ўртоқ Д. Усмонов ўйлаб ҳам кўрмаётир.

Асосий цехларда кийим ечадиган махсус жой ва душлар йўқ. Шу сабабли ишчилар ишдан кейин ювинолмай кир, иш кийимлари билан уйга қайтишга мажбур бўлмоқдалар.

Цехларда ҳатто қайнаган сув солинган баклар ҳам йўқ. Цехга кираберишдаги йўл ҳар хил деталларга тўлиб кетганлигидан ишчиларнинг юриши, ишлаши қийин бўлмоқда, травматизм ҳодисалари юз бермоқда. Касаба союз комитетининг раиси ва меҳнатни муҳофаза қилиш ҳамда техника хавфсизлигини таъминлаш комиссияси (раиси ўртоқ Кузнецов) бундай аҳволдан хабардор бўлсаларда, уни бартараф этиш чорасини кўрмаётирлар.

—Бузуқ ҳавони сўриб оладиган труба ўрнатиб беринглар деб бир неча марта илтимос қилдик, — дейди инструмент цехининг термисти ўртоқ Агафонов.— Ҳеч қандай натижа чиқмади. Ўртоқ Усмонов эса меҳнат шароитини яхшилаш ҳақида ваъда беришдан нарига ўтмайди. Шу масалани мажлисга ҳам қўйдик. Комиссия ҳам текширди. Лекин икки йил ўтган бўлса ҳам ҳамон трубадан дарак йўқ. Касаба союз ташкилоти ишчиларнинг уй-жой аҳволи билан, ремонт ташкилотининг иши билан қизиқмаётир. Бодомзор, Лолазор ва Мингўрик кўчаларидаги квартиралар бир неча марта ремонт қилинишига қарамай, ишчилар ўзлари яна қайта ремонт қилишга мажбур бўлаётирлар.

Ошхона, озиқ-овқат ва саноат моллари билан савдо қилувчи ташкилотлар ишини текширадиган жамоатчи контролерлар фаолиятсизлик кўрсатмоқдалар. Касаба союз комитети эса контролерларга тегишли кўрсатма бериб турмайди, уларнинг ишини бошқариб бормайди.

Заводнинг клуби ниҳоятда ёмон ишламоқда. Маданий-оммавий ишлар, кинофильмлар кўрсатиш тўхтаб қолган. Ҳавасқорлар тўгараги онда-сонда йиғилади.

Клуб правлениеси (раиси ўртоқ Сатанин) 17 ой мобайнида бир марта ҳам йиғилиш ўтказмаган. Клубда қилинадиган ишлар юзасидан план ҳам тузилмаган. Лекция, доклад, йиғилишлар жуда кам бўлади. Ўқувчилар конференцияси кейинги 3 йил мобайнида бир марта ҳам ўтказилмаган.

Касаба союз ташкилоти касаба союз конференцияси бўлиб ўтгандан кейин 6 ойгача завком ҳузуридаги комиссияларнинг бирортасининг ҳисобини эшитгани йўқ. Касаба союз активлари учун бирор марта ҳам семинар ўтказилмади. Цех касаба союз комитетининг ишлари текширилмади. Агар завод партия ташкилоти (секретари ўртоқ Акопов) касаба союз ишига тўғри раҳбарлик қилганда эди завод комитети ишида бунчалик камчиликлар бўлмаган бўлар эди.

К. ФИНАНСОВ.

Колхозчилар севган жой

Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг кутубхонаси қишлоқ меҳнаткашларининг севимли маданий дам оладиган жойига айланган. Кутубхонанинг сиёсий, бадиий, қишлоқ хўжалигига ва медицинага оид адабиётлардан иборат 9 минг донадан ортиқ китоби бор. Доимий китобхонлар сони 450 га етиб қолди. Кутубхона марказий ва маҳаллий газеталардан 12 тасига, журналдан 13 тасига обуна бўлган.

Звено бошлиғи Ибодат Ирисметова, табелчи Абдурайим Холмуҳамедов, кетмончилар Умурзоқ Бакиров, Салтанат Толипова ўртоқлар кутубхонанинг актив китобхонларидир.

Кутубхона мудири ўртоқ Т. Турдибоев доимий китобхонлар сонини кўпайтириш мақсадида турли оммавий тадбирларни ўтказиб туради. Яқинда бу ерда ёзувчи Абдулла Қаҳҳорнинг «Қўшчинор чироқлари» романига бағишланган китобхонлар конференцияси ўтказилди. Конференцияга 60 га яқин китобхон иштирок этди. Улар Пушкин номли мактаб адабиёт ўқитувчиси Э. Жониқуловнинг роман юзасидан қилган докладини зўр эътибор билан тингладилар. Китобхонлардан Н. Исоқов, Т. Фатулов, А. Азаматов, Қ. Усмонов ўртоқлар сўзга чиқиб, романдан олган таассуротларини ўртоқлашдилар. Ҳозир Парда Турсуннинг «Ўқитувчи» романи юзасидан конференция ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Бундай тадбирлар колхозчилар орасида китоб ўқишга қизиқишни орттирмоқда ва доимий китобхонлар сонининг кўпайишига сабаб бўлмоқда. Шу йилнинг ўтган ойларидагина доимий китобхонлар сони 140 кишига кўпайди.

Ўртоқ Турдибоев ғўза парвариши авж олдириб юборилган шу кунларда кўчма кутубхоналар ташкил қилиб дала шийпонларига юборишга ҳам эътибор бермоқда. Ҳозир 12 та бригаданинг дала шийпонида кўчма кутубхона бор. Бу кўчма кутубхоналарнинг китоблари вақти-вақти билан алмаштириб турилади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти кутубхона фондини янги чиққан адабиётлар ҳисобига бойитиб туриш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқдалар. Яқинда кутубхонага 740 сўмлик китоб ва 250 сўмлик ҳар хил плакат сотиб олинди.

Қишлоқ меҳнаткашлари кутубхона кўрсатаётган маданий хизматдан мамнундирлар.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

„Пахта учун кураш" журналининг июль сони

Оммавий деҳқончилик журнали «Пахта учун кураш»нинг июль сони иқтисодий фанлар кандидати С. Н. Усмановнинг «Пахтакор колхозларда ишлаб чиқариш чиқимларини камайтирайлик» сарлавҳали мақоласи билан бошланади.

Журналда босилган материаллар орасида Д. Н. Усатовнинг «Илғор сувчилар тажрибаси» сарлавҳали мақоласи бор. Автор бу мақолада, Сурхондарё областидаги кўпгина колхоз, бригада ва звеноларнинг илғор сувчилари қўлга киритган муваффақиятларга тўхталиб, Шўрчи районидаги Охунбобоев номли колхознинг Шаймардон Шаймуротов бошлиқ илғор бригадада ғўзани суғоришдаги тажрибани кенг ҳикоя қилиб берган.

Бу сонда қишлоқ хўжалик фанлари кандидати М. Собировнинг «Қулупнай кўчатини тайёрлаш ва экиш» сарлавҳали мақоласи ҳам бор. Бунда автор янгидан ишлаб чиқилган, квадрат-уялаб қулупнай экишнинг афзаллигини, бу билан қулупнай ҳосилини ҳар гектар ерда 4-6 тоннагача кўпайтириш мумкинлигини исботлаб берган.

Бундан ташқари журналнинг пахтачилик, чорвачилик, дон хўжалиги, боғдорчилик ва токчилик, фан ва практика бўлимларида қишлоқ хўжалигида қўлланилаётган илғор методларни ҳикоя қилувчи бир неча суҳбат ва мақолалар босилган.

«Паншаха» номли сатира ва юмор бўлимида карикатуралар берилган.

Журнал чиройли ва нафис фото суратлар билан безатилган.

Август ойида барча майдонлардаги ғўзани юқори сифатли парвариш қилиб, мўл ҳосил тўплашга эришайлик!

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

Ҳосилга-ҳосил қўшишни август ойида ҳам қизғин давом эттирайлик

Республика партия активи йиғилишида ғўза парваришини август ойида ҳам қизғин давом эттириб ҳосилга-ҳосил қўшиш пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажаришда ҳал қилувчи шарт эканлиги алоҳида уқтириб ўтилди. Август ойида ғўзаларни алоҳида парвариш қилиш, бунда ўсишдан орқада қолган ғўзаларни яхши ғўзаларга етказиб олиш муҳим эканлиги кўрсатилди. Августда маҳаллий ўғитлардан тўла фойдаланиш — уни ғўза қаторларига солиш, ғўзаларни баргидан озиқлантиришга етарли эътибор бериш, чеканкани тезроқ тамомлаш, экинни ҳар қандай ҳашаротлардан сақлаш энг муҳим вазифалардан биридир.

Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхознинг Акбарали Султонов, Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг Анвар Эгамназаров, Верхне-волинск районидаги Куйбишев номли колхознинг Уринбой Толиев, Гулистон районидаги Хрушчев номли колхознинг Хусанбой Сарибоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари: июль ойида астойдил меҳнат қилиб, ҳосилни анча кўпайтирдик, август ойида ҳам янада яхшироқ ишлаб ғўзаларнинг серҳосил бўлишига, кўсакларнинг барвақт етилишига эришамиз, бунинг учун барча дала ишларини ўз вақтида, юқори сифатли қилиб ўтказамиз, демоқдалар. Улар ўз сўзларини амалий иш билан мустаҳкамлаб, шу кунларда ғўза парвариши юзасидан берилган топшириқларни намунали адо этаётирлар.

Шу билан бирга ҳали областимиздаги бир қанча колхозларда ғўзаси ўсишдан қолаётган анчагина майдон бор. Агар шу ғўзалар август ойининг биринчи ярмида яхши ғўзалар қаторига етказиб олинмаса социалистик мажбуриятни бажариш қийин бўлиб қолади.

Оққўрғон, Сирдарё районларидаги баъзи бир колхозларнинг раҳбарлари, «Июлда ёмон ишламадик, энди ҳосилнинг ўзи етиша беради» деган хотиржамлик кайфиятига берилиб, дала ишларини тўхтаттириб қўйганлар. Сирдарё район 1-МТС зонасидаги колхозларда ғўза парвариши юзасидан берилган график кейинги кунларда мутлақо бажарилмаётир, суғоришга етарли аҳамият берилмайди.

Бундай фактларни Бўка ва Пискент районларида ҳам, Бекобод районидаги кўпгина колхозларда ҳам учратиш мумкин. Ғўза парваришидаги қолоқликни тезда тузатиш, бу соҳада қардош мусобақадош Тожикистон пахтакорлари айтган маслаҳатларни тўла ҳисобга олиш — шу кунлардаги энг муҳим вазифалардан биридир.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари республика партия активи йиғилишида белгилаб берилган тадбирларни тўла амалга ошириш юзасидан дала ишларига раҳбарлик ва контролликни кучайтиришлари, барча куч ва воситаларни мўл ҳосил тўплаш ишига тўла сафарбар этишга эришишлари керак. Ҳар бир колхозчи ва механизатор, совхоз ишчиси республикамизда бу йил 3 миллион тонна пахта тайёрлаш ишига муносиб ҳисса қўшиш учун ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилиши зарур.

Мусобақадошлар даласида

Бир неча йилдан буён бир-бирлари билан мусобақалашиб келаётган «Октябрь» колхозидаги Бердибой Абдуллаев ва Абдураҳмон Умаров ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари бу йил ҳам социалистик мусобақа асосида меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар.

Ўртоқ Б. Абдуллаев бошлиқ бригада аъзолари ўтган йили 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил топширган эдилар. Улар бу йил ўтган йилги муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Бригаданинг 104 гектар ердаги икки томонлама юқори сифатли парвариш қилинган ғўзалари ҳосилдор бўлиб ривожланаётир.

Мўл ҳосил етиштиришда ҳал қилувчи давр бўлган ҳозирги кунларда колхозчилар, айниқса сифатли ва унумли меҳнат қилмоқдалар. Дала ишлари графиги ортиғи билан бажарилаётир. Қ. Маҳмудова, Х. Сулаймонова, Х. Йўлчиева каби чопиқчилар, М. Рустамов, С. Шодмонов каби сувчилар кунлик нормаларини икки бараварга етказиб бажармоқдалар.

Ўртоқ А. Умаров бошлиқ бригадада ҳам дала ишлари кўнгилдагидек ташкил этилган. Бригаданинг 92 гектар майдондаги ғўзаси текис ривожланиб кўсаклари тез етилмоқда. Бригада аъзолари ғўзаларни маҳаллий ва минерал ўғитлар билан ўз вақтида озиқлантирдилар.

— Шарбат суви мўл ҳосил етиштиришда энг яхши резервлардан ҳисобланади,— дейди Умаров.— биз буни ҳар йилги тажрибамиздан синаб кўраяпмиз. Бу ўғитнинг афзаллиги шундаки, у озуқа моддаси бўлиши билан бирга, тупроқда намнинг узоқ сақланиб қолишига ҳам ёрдам беради.

Бу илғор мусобақадош бригадаларда ғўза чеканкаси ҳам агротехника қоидалари асосида сифатли ўтказилаётир.

М. АБДУРАИМОВ,
Х. САГИЗОВ.

Мирзачўл райони.

Гулистон районидаги Хрушчев номли колхоз аъзолари янги ерларни йил сайин кўпроқ ўзлаштириб, бу ерларда пахтачиликни ривожлантиришда астойдил меҳнат қилмоқдалар. Колхозчилар механизаторлар билан мустаҳкам ҳамкорликда ишлаб, бу йил ғўза парваришини айниқса яхши олиб бормоқдалар. Бригадалараро социалистик мусобақада ўртоқ Хусанбой Сарибоев бошлиқ бригада аъзолари айниқса намунали ишламоқдалар. Бу бригадада ҳар бир иш ўз вақтида ўтказилаётир.
Суратда: бригада аъзолари сўнгги гектар ердаги ғўзаларни чеканка қилмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Бўка ва Пискент пахтакорлари нималарга эътибор беришлари керак

Сўнгги кунларда Бўка ва Пискент районларининг пахта далаларида бўлдик. Ҳар иккала районнинг илғор колхозлари ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбурият олиб, барча майдонларда мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Бўка районидаги Ленин номли, Вильямс номли, «XIX партсъезд», Пискент районидаги Ленин номли, Ворошилов номли колхозлар ана шулар жумласидандир. Бу колхозларда меҳнат яхши ташкил этилган, интизом мустаҳкам. Ишчи кучларидан, механизация ва от-уловлардан тўғри ва унумли фойдаланилмоқда. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг июль ойида ғўза парваришини кучайтириш ҳақидаги қарорига жавобан, дала ишларига қўшимча ишчи кучлари жалб қилинган, ўзаро социалистик мусобақа байроғи баланд кўтарилган. Амалга оширилаётган ана шундай тадбирлар натижасида янги, прогрессив усулда сифатли парвариш қилинаётган ғўзаларда мўл ҳосил тўпланмоқда.

Бизни ҳаммадан ҳам Пискент районидаги Ленин номли колхозда олиб борилаётган намунали ишлар хурсанд қилди. Колхоз аъзолари мусобақадош Озарбайжон ва Туркманистон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадаси томонидан кўрсатилган хато ва камчиликларни тезда бартараф қилиш учун қизғин кураш олиб борганлар. Культивация ва чопиқ, озиқлантириш ва суғориш ишларини мусобақадошларнинг қимматли маслаҳатлари асосида ташкил қилиб, ғўза парваришида яхши натижаларга эришганлар. Ҳозир ғўза тўрт марта комплекс парваришдан чиқарилган. Ф. Аббосов, Х. Сарваров, Ш. Бобоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг ғўзаларида 14-16 тадан ҳосил шохи, 5-6 тадан кўсак бор. Бригада аъзолари ҳосилга-ҳосил қўшувчи август ойида ҳам ғўза парваришини кучайтиришга қарор қилганлар. Улар ўз олдиларига қисқа кун ичида чеканкани тамомлаш, барча майдонлардаги ғўзаларни камида яна 1,5 марта комплекс парвариш қилиш, етарли даражада шарбат суви билан озиқлантириш каби ишларни асосий вазифа қилиб қўйганлар. Биз колхоз аъзоларининг бу вазифаларни тўла бажаришларига, олинган юксак мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштиришларига ишонамиз.

Афсуски, ҳар иккала районда ҳам ғўза парваришини ҳаддан ташқари кечиктираётган, бу соҳада қатор хато ва камчиликларга йўл қўяётган колхозлар кўп. Бу колхозларда ўт босган, сувдан қолдирилган, ҳашарот тушган ғўзалар борки, улар шона ва гулларини, ҳатто кўсакларини ташлаб юбораётир. Бўка районидаги «Сталинград», Жамбул номли, Тимирязев номли, Каганович номли, Молотов номли, Пискент районидаги Хрушчев номли, Жданов номли, Киров номли, Охунбобоев номли қатор колхозларда худди ана шундай аҳволни кўрдик.

Бўка районидаги Каганович номли колхоз раҳбарлари айрим бригадалардаги ғўзаларнинг кўкини кўриб, хотиржамлик кайфиятига берилиб кетганлар, талабчанлик ва контролликни бўшаштириб юборганлар, натижада колхозчилар дала ишларига мунтазам қатнашмай қўйганлар.

Ғўза парваришида белгиланган агротехника муддатлари ва қоидаларига қатъий риоя қилиш керак. Парвариш бир кун кечикдими, ўша ердаги ғўзани ўт босади, унга ҳашарот тушади, у чанқаб қолади. Колхоз раҳбарлари ғўзаларнинг шу аҳволга тушиб қолишига йўл қўйганлар. Бундан 10-15 кун илгари кўпгина бригадалардаги яшнаб турган ғўзалар ўз вақтида суғорилмагани, чопиқ ва культивация ўтказилмагани учун ёмон аҳволга тушиб қолган.

Лекин бу камчиликларни тезда бартараф қилиш учун етарли кураш олиб борилмаяпти, бригада аъзоларининг кўпчилик қисми иккинчи даражали ишлар билан шуғулланиб юрибдилар, сувчилар етарли эмас, тунги суғориш ташкил қилинмаган, сувчиларга қулай иш шароити яратиб берилмаган. Колхоз раиси ўртоқ Б. Умаров «сув етишмаяпти» дейди. Ваҳоланки, назоратсиз қолдирилганлиги, исрофгарчиликка йўл қўйилганлиги сабабли тақсимлаб берилган сувдан кейинги ўн кунликда 63 процент фойдаланилган, холос. График бўйича 470 гектар ўрнига 270 гектар ердаги ғўза чопиқ қилинган, культивация бўйича тузилган график ҳам бажарилмаган.

Колхоз раҳбарлари хотиржамлик кайфиятини тугатиб, ишга амалий раҳбарлик қилишлари, меҳнатни қайта ташкил этиб, август ойида ғўзаларнинг аҳволини яхшилаб олиш учун курашишлари керак.

Ўртоқ В. Геренев раислик қилаётган «Сталинград» колхозида ҳам сувдан фойдаланиш мутлақо талабга жавоб бермайди, колхознинг 2, 3, 4-бригадаларида ғўзаларга ҳозиргача иккинчи сув берилмаган, шунинг учун ҳам шона ва гулларини тўкиб, ҳосилини йўқотаётган 200 гектарга яқин пахта майдони бор. Тақсимланган сувдан эса колхоз раҳбарларининг айби билан 40 процент миқдорида фойдаланилаётир. Колхозда ғўзаларни иккинчи марта озиқлантириш ҳам шу кунгача тамомланган эмас. Шунинг учун ҳам барча майдонлардаги ғўзалар 10-15 кунлаб ўсишдан қолмоқда.

Биз кўрган колхозларнинг ҳаммасида ҳам эгатларнинг узунлиги 250-300 метрдан ошади. Бу, ғўзаларни қондириб суғориш имкониятини бермайди. Натижада эгат бошидаги ғўзаларни сув эзиб юбораётир, этак томонидаги ғўза эса қониб сув ичолмай, ҳосилини тўкмоқда. Колхоз раҳбарлари ана шу карталарда дарҳол қўшимча ўқариқлар олишга, эгатларнинг узунлигини 50-60 метрдан қилишга эътибор беришлари керак.

Биз Пискент районидаги Киров номли колхознинг М. Умурзоқов, С. Алибеков ўртоқлар бошлиқ бригадаларида бўлганимизда 40 гектардан ортиқ ердаги ғўзани бегона ўт босиб кетганлигини кўрдик. Бу бригадаларда культивация ва чопиқ ўз вақтида ўтказилмаётир. Иш сифатсиз бажарилмоқда. Эгатлар орасида палахса-палахса кесаклар кўчиб ётибди, колхозчилар орасида меҳнат интизоми бўш, оммавий-сиёсий ишлар тўғри йўлга қўйилмаган, социалистик мусобақа ташкил этилмаган, механизация ва мавжуд от-уловлардан етарли фойдаланилмаётир.

Райондаги Жданов номли колхознинг М. Абдуллаев, Э. Мирзаҳакимова, Шверник номли колхознинг Султонов, Охунбобоев номли колхознинг Т. Қамбаров, Н. Тўхтабоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам сувдан қолдирилган, ўргимчаккана тушган, ўт босган ёш ғўзаларни кўриб афсусландик.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳар иккала районда ҳам ғўзаларни чеканка қилиш кечикмоқда. Колхоз раҳбарлари чеканкани қисқа вақт ичида тамомлаш учун зарур тадбирларни амалга оширишлари керак.

Биз, Бўка ва Пискент пахтакорлари ғўза парваришида йўл қўйилаётган ҳозирги хато ва камчиликларни тезда бартараф қилиш учун курашадилар, ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи — августда ғўза парваришини кучайтириб, олинган юксак мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил етиштириш учун сидқидиллик билан меҳнат қиладилар, деб ишонамиз.

Д. ОЧКИЛАС,
Тожикистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг старший агрономи.

Т. ТЎЙЧИЕВ,
Регар районидаги Киров номли колхоз раисининг ўринбосари.

И. ШОЕВ,
Сталинобод районидаги Сталин номли колхознинг участка агрономи.

У. ЖОНГИТОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Мўл ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмаймиз

КПСС XX съездининг Директиваларидан руҳланган ғаллакорларимиз деҳқончиликда илғор агротехника методларини, механизацияни кенг қўлланиб экин майдонларини кенгайтириш ва ҳосилни ошириш асосида олтинчи беш йиллик топшириғини муддатидан олдин бажариш учун курашмоқдалар.

Ўтган йилги кузги дон экинларининг 80 проценти кўп қаторли трактор сеялкалари билан қисқа муддатда сифатли қилиб экиб олинди. Бунда уруғликни тайёрлашга ҳам алоҳида эътибор берилди. Ҳамма майдонларга нуқул сараланган, районлаштирилган уруғлар экилди. Шу билан бирга экинлар кўкламда барвақт бороналанди. Бу тадбир натижасида ерда намни сақлаш ҳамда бегона ўтларни кўп даражада камайтириш мумкин бўлди.

Баҳори экинларни экиш учун ҳам пухта тайёргарлик кўрилди. Баҳори экинлар асосан ўтган йили қора шудгар қилиб қўйилган ва кўзда шудгор қилинган ерларга экилди. Натижада ерда озиқ ва нам запаси яхши бўлди, дон ва мойли экинлар нормал ва серҳосил бўлиб етишди.

Ўтган йили район бўйича ҳар гектар ердан 6 центнердан ҳосил олинган бўлса, Сталин номли колхозда 5 центнердан, Охунбобоев номли колхозда 3 центнердан ҳосил олинган эди. Бу йил ўтган йилга нисбатан ҳосил анча ошди. Айрим колхоз ва бригадаларда ҳосил янада мўл бўлди. Масалан, Сталин номли колхознинг ўртоқ Абдуллаев бошлиқ бригадасида 450 гектар майдоннинг ҳар гектарида 18 центнердан, Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Рустамов бошлиқ бригадасида 9,5 центнердан ҳосил йиғиб олинди. «Коммуна», Молотов номли, Калинин номли колхозларда ҳам катта-катта майдонлардан мўл ҳосил олинмоқда.

Район колхозлари ва МТС етиштирилган мўл ҳосилни қисқа муддатда ҳеч нобуд қилмасдан йиғиб-териб олиш учун пухта тайёргарлик кўрдилар. Йиғим-терим бошлангунча 19 комбайн, 25 автомашина, 100 дан ортиқ бричка ва етарли даражада дастаки асбоблар тайёрланди. Бундан ташқари 800 ўроқчи далага чиқди.

Колхозчилар ва механизаторлар ўртасида сиёсий-оммавий ишлар кенг йўлга қўйилди. Дала шийпонларида 80 агитатор, 6 кутубхона ишлаб турибди. Агитмашиналар далаларда тез-тез бўлиб турганидек, кўчма кинофильмлар ҳам системали кўрсатилмоқда.

Механизаторлар ва колхозчилар ўрим-йиғимни тез ўтказиш, бир грамм донни ҳам нобуд қилмаслик шиори остида социалистик мусобақани қизитиб юбордилар. Комбайнчиларнинг ҳар бири 500-1000 гектардан ердаги донни ўриб бериш мажбуриятини олдилар.

Ўрим-йиғимга ташкилий ва техник жиҳатдан пухта тайёргарлик кўрилгани учун дала ишларини тўғри олиб бориш мумкин бўлди, меҳнат унуми ошди. Комбайнчилар ҳам, ўроқчилар ҳам кунлик топшириқларини ошириб бажараётирлар. Бу эса давлат ғалла тайёрлаш планини муддатидан олдин бажаришга имкон берди.

Далаларимизда ҳали ҳосил кўп. Вазифа—қолган ғалланинг бир граммини ҳам нобуд қилмасдан йиғиб олиб, омборларга ташиб олишдан иборатдир. Лекин шунга қарамасдан «Коммуна», Калинин номли, Охунбобоев номли колхозларда давлат плани бажарилгандан кейин йиғим-терим ишлари бирмунча сусайтириб юборилди.

Район ташкилотлари Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарори асосида ўрим-йиғимни тезлатиш учун алоҳида тадбирлар белгиладилар. Район ва қишлоқ Советлари депутатларидан бир группаси комбайн, бригада ва хирмонларга бириктирилди. Кунлик ўриш ва ғалла янчиш ўртасида ажралишга йўл қўймаслик учун қўшимча куч ва техника ажратилди. Ўрим-йиғимда орқада қолаётган Энгельс номли колхозга алоҳида ёрдам уюштирилди.

Ғаллакорларимиз мўл ҳосилнинг сўнгги граммигача нобуд қилмасдан йиғиб оладилар, колхоз даромадини меҳнат кунлари қимматини оширадилар.

М. КАМОЛОВ.

Паркент район ижроия комитетининг раиси.

ПБИП марказий комитетининг VII пленуми ёпилди

ВАРШАВА, 29 июль. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчилар партияси Марказий комитетининг VII пленуми кеча ёпилди.

Пленум «Мамлакатнинг сиёсий ва иқтисодий аҳволи ҳамда партиянинг вазифалари тўғрисида» ва «Олти йиллик планнинг бажарилиш якунлари ҳамда 1956-60 йилларга мўлжалланган беш йиллик планнинг асосий установкалари тўғрисида» якдиллик билан қарорлар қабул қилди.

ПБИП Марказий комитетининг еттинчи пленуми Е. Яворская, М. Мочар, Б. Руминский, Е. Ставинский, М. Татаркувна ва А. Верблан ўртоқларни кандидатликдан Марказий комитетнинг аъзолигига кўчирди.

Пленум Э. Герек, Р. Новак ва А. Рапацкий ўртоқларни Марказий комитет Сиёсий бюросининг аъзоси қилиб, С. Ендриховский ва Е. Ставинский ўртоқларни Марказий комитет Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат қилиб сайлади. Пленум Сиёсий бюронинг ўртоқ Я. Берманни Марказий комитет Сиёсий бюроси составидан чиқариш тўғрисидаги қарорини тасдиқлади.

Пленум ўртоқ Витоль Яросинскийни Марказий комитет секретариати составига киритди. Ўртоқ Р. Новак партия контроли Марказий комиссиясининг раиси қилиб сайланди.

Марказий комитет 1957 йил март ойида Польша Бирлашган ишчи партиясининг III съездини чақириш тўғрисида қарор қабул қилди. Учинчи съезднинг кун тартиби ва вакил юбориш нормалари ПБИП Марказий комитетининг навбатдаги 8-пленумида белгиланади.

ПБИП Марказий комитетининг VII пленуми ҳамманинг маъқуллаши билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига қуйидаги табрик телеграммасини юборишга қарор қилди:

«СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий комитетининг VII пленуми Лениннинг ўлмас идеяларининг вориси ва бу идеяларни амалга оширувчи қардош Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига қизғин салом йўллайди.

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий комитети КПССнинг XX съезди тарихий қарорларини амалга ошириш, омманинг коммунистик қурилишдаги ижодий роли ва ташаббусини кучайтириш, социалистик демократизмни ривожлантириш йўлида дадил ва изчиллик билан қилаётган ишлари ҳамда олиб бораётган кураши билан тамомила бирдам эканлигини изҳор қилади. КПСС Марказий Комитетининг «Шахсга сиғинишни ва унинг оқибатларини тугатиш тўғрисида»ги қарори бу курашнинг янги буюк ифодасидир. Бу қарор халқаро марксча-ленинча тафаккурга қўшилган муҳим ҳиссадир ва партия ҳамда жамоат ҳаётининг ленинча принципларини тўла ва ижодий тарзда қўлланиш учун курашда бизнинг партиямиз учун жиддий стимул бўлади.

Бизнинг партиямиз марксизм-ленинизм идеологияси билан ва мустақил ҳамда суверен халқлар манфаатларининг умумийлиги билан жипслашган жаҳон социалистик лагери мамлакатлари интилишлари ва мақсадларининг бирлиги заминида маҳкам турибди.

Интернационализм идеяларига содиқ бўлган бизнинг партиямиз халқ Польшасини поляк ишчилар синфи ва поляк халқининг ҳаётий манфаатлари ва традицияларига мувофиқ суратда социализм йўлидан олиб бормоқда.

Марказий комитетнинг еттинчи пленуми ана шу қоидаларга асосланиб, иқтисодий тараққиётнинг беш йиллик плани директиваларини ва иш программасини ишлаб чиқди. Бу иш программаси шу вақтгача мавжуд бўлган хато ҳамда нуқсонларни тезликда йўқотиш, тузумимизнинг демократизмини кучайтириш, меҳнаткашлар оммасининг турмуш даражасини кўтариш ва поляк халқининг бутун кучларини мамлакатимизни янада ривожлантирмоқ учун, социализм сари олға ҳаракат қилиб бормоқ учун сафарбар қилиш имконини беради.

Бизнинг партиямиз поляк халқининг ҳаётий манфаатларига муносиб бўлган ана шу вазифаларни халқаро бирдамлик туйғулари билан ва тинчлик, мустақиллик, демократия ҳамда социализм учун курашда барча социалистик ва прогрессив кучларнинг интилишлари билан маҳкам боғлайди.

ПБИП Марказий комитети Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ва унинг синалган ленинчи Марказий Комитетига самимий дўстлик ҳамда қардошлик туйғуларини изҳор қилади.

Польша бирлашган ишчи партияси марказий комитети»

* * *

Пленумнинг охирида ПБИП Марказий комитетининг биринчи секретари ўртоқ Эдвард Охаб нутқ сўзлади.

СССР ҲУКУМАТИНИНГ ҚАРОРИ ТЎҒРИСИДА ЭРОН МАТБУОТИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ТЕҲРОН, 29 июль. (ТАСС). Бугун кечки газеталар Совет Иттифоқининг Совет-Эрон акционерлик ширкати «Кевир-Хуриан»даги ўз ҳуқуқларидан Эрон фойдасига воз кечганлиги тўғрисидаги хабарни босиб чиқардилар. «Кейхан» газетаси ёзади: Ташқи ишлар министри Арделан: «Шоҳ Москвага бориб келганидан кейин Совет ҳукумати томонидан кўрилган бу тадбир ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларга яхши таъсир кўрсатади» деди.

«Иттилоат» газетаси Совет ҳукуматининг қарори натижасида аралаш «Кевир-Хуриан» акционерлик ширкатининг мол-мулклари «Эрон ҳукумати ихтиёрига бепул топширилади» деб уқтириб ўтади.

ҚАЧ ШТАТИДАГИ ТАБИИЙ ОФАТГА ДОИР

СССРнинг Ҳиндистондаги Мувaққат Ишлар Вакили Н. Н. Крюков 26 июлда Ҳиндистон Ташқи ишлар министрлигининг Бош Секретари Пиллаи ҳузурига борди ва Кач штати (Ҳиндистон) аҳолиси бошига тушган офат муносабати билан Совет ҳукумати номидан ҳамдардлик билдирди. У Пиллаига ер қимирлашдан зарар кўрган аҳолига ёрдам бериш учун СССР Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой Жамиятлари Иттифоқи томонидан юборилган 20 минг руппияга чек топширди.

Пиллаи жаноблари кўрсатилган ёрдам учун чуқур миннатдорчилик изҳор қилди. (ТАСС).

Миср президентининг декрети

ҚОҲИРА, 28 июль. (ТАСС). Миср президенти Носирнинг Сувайш канали маъмурияти правлениесини тузиш тўғрисидаги декрети матбуотда эълон қилинди. Муҳаммад Ҳилмий Бахат Бадавий правлениенинг раиси қилиб тайинланган. Правлениенинг 10 аъзоси ҳам тайинланган.

Хабар берилишига кўра, правление собиқ Сувайш канали компаниясининг ишларини тамомила ўз қўлига олган. Порт-Саиддаги собиқ компания правлениеси биносига Мисрнинг давлат байроғи тикилган.

Газеталарнинг ёзишича, компаниянинг барча ходимлари ўзларининг хизмат вазифаларини бажариб келмоқдалар ва кемалар каналдан одатдаги тартибда ўтиб турибди.

Хабар беришларига кўра, Миср молия министри Алкайсуний Мисрдаги барча банкларга циркуляр хат юборган. Бу хатда Сувайш канали компанияси давлат ихтиёрига олинганлиги ва Сувайш каналининг ҳукумат маъмурияти тузилганлиги маълум қилинади. Кайсуний компанияга қарашли барча маблағлар мусодара қилинганлигини чет эл банкларига билдирган.

Миср президенти Носирнинг баёноти

ПАРИЖ, 28 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги билдиради: Президент Носир бундан 2 кун илгари Александрияда Сувайш канали давлат ихтиёрига олинганлигини элон қилган эди. Носир Александриядан Қоҳирага қайтиб келаётганида у тушган поезд катта станцияларнинг ҳаммасида тўхтаб ўтди. Шу сабабли у ўзини табриклаш учун келган халққа мурожаат қилиб гапириш имкониятига эга эди.

Президент Жамол Абдил Носир Қоҳирага қайтишда Танта шаҳрида тўхтаб ўтди. Носир бу шаҳарда қуйидагиларни айтди: «Сувайш канали компанияси давлат ихтиёрига олиниши тўғрисидаги масала ўртага қўйилганлиги муносабати билан Миср ҳар қандай ажнабий ҳукуматнинг турли йўллар билан аралашувини қатъий суратда рад этади. Миср ана шундай ишларни бизнинг ички ишларимизга асло йўл қўйиб бўлмайдиган тарзда аралашув деб ҳисоблайди».

МИСР АНГЛИЯ ВА ФРАНЦИЯ НОТАЛАРИНИ РАД ЭТДИ

ҚОҲИРА, 28 июль. (ТАСС). Матбуотнинг билдиришига қараганда, Миср ҳукумати Сувайш канали халқаро компаниясининг давлат ихтиёрига олиниши муносабати билан Англия ва Франция томонидан билдирилган норозилик ноталарини рад этган.

МЕН агентлиги билдиради: Миср республикаси президенти канцеляриясининг бошлиғи Али Сабрий Сувайш канали компаниясининг давлат ихтиёрига олиниши Мисрнинг мустақил ишидир ва бу компания Миср қонунларига бўйсунади, деди. Али Сабрий Миср ҳукуматининг қарори Сувайш каналида кемалар қатнови тўғрисидаги масалага тааллуқли эмас, деди.

ПРЕЗИДЕНТ ТИТО ГРЕЦИЯ БОШ МИНИСТРИ КАРАМАНЛИС БИЛАН УЧРАШДИ

БЕЛГРАД, 28 июль. (ТАСС). Белград радиоси билдиради: кеча Корфу оролига келган Греция бош министри Караманлис ва унинг ҳамроҳи бош министр ҳузуридаги министр Цацос республика президенти Иосип Броз Тито ҳузурида бўлди. Суҳбат давомида Греция билан Югославиянинг ўзаро муносабатлари тўғрисидаги масалалар юзасидан ва ҳар иккала давлатни қизиқтираётган масалалар юзасидан фикр олишилди.

СССР ХАЛҚЛАРИ СПАРТАКИАДАСИ ОЛДИДАН

Парашют спорти бўйича III жаҳон биринчилиги мусобақалари

29 июлда Москвада Тушино аэродромида парашют спорти бўйича жаҳон биринчилиги мусобақалари бошланди. Бу мусобақаларни Халқаро авиация федерацияси (ФАИ) топширувига биноан, В. П. Чкалов номидаги СССР Марказий аэроклуби ташкил қилди. Мусобақаларда Болгария, Венгрия, Исроил, Польша, Руминия, Совет Иттифоқи, АҚШ, Франция, Чехословакия ва Югославия спортчилари қатнашмоқдалар.

Кузатувчи ва меҳмон сифатида Австрия, Англия, Хитой Халқ Республикаси, Корея Халқ-Демократик Республикаси, Мўғулистон Халқ Республикаси, Туркия, Швеция миллий аэроклубларининг ва Француз металлург ишчилар клубининг вакиллари бор.

Ҳар ўн мамлакатдан жаҳон биринчилиги учун бўладиган мусобақаларда биттадан эркаклар командаси қатнашмоқда. Саккиз мамлакатдан хотин-қизлар командаси бор.

...Соат 12. Мусобақаларда қатнашувчи мамлакатларнинг давлат байроқлари билан безатилган аэродромда москваликлардан юз мингдан кўпроқ киши тўпланди. Бу ерга чет давлатлар элчихоналари ва миссияларининг вакиллари ҳам етиб келдилар.

Трибунада ФАИ президенти Ш. Сильвертс жаноблари, ФАИ вице-президенти ва Чкалов номидаги СССР Марказий аэроклуби кенгашининг раиси С. И. Старичевский, ФАИ бош директори Г. Гильман жаноблари, парашютчилар командаларининг раҳбарлари, чемпионатга ўз кузатувчиларини юборган давлатларнинг аэроклублари вакиллари турибдилар. Трибуна олдига мусобақа қатнашчилари саф-саф бўлиб тизилдилар.

С. И. Старичевский Чкалов номидаги СССР Марказий аэроклуби кенгаши номидан парашют спорти бўйича бўладиган III жаҳон чемпионатига келган миллий аэроклублар вакилларини қизғин табриклади.

Сўнгра, ФАИ президенти Ш. Сильвертс жанобларига сўз берилади. У, мусобақаларни яхши ташкил қилганликлари учун совет вакилларига ташаккур изҳор қилади ва чин кўнгилдан мусобақаларнинг муваффақиятли ўтишини тилайди.

Совет Иттифоқи давлат гимни садолари остида 1954 йилги жаҳон чемпиони совет парашютчиси Иван Федчишин СССР давлат байроғини кўтаради. Пионерлар командалар олдига югуриб келиб, уларга гулдасталар тақдим этадилар.

Тантанали қисм тугади. Мусобақаларнинг қатнашчилари парашют билан сакрашга тайёрланадилар. Шу пайтда аэродром устида самолётлар пайдо бўлади. Чкалов номидаги СССР Марказий аэроклуби авиация спортчиларининг чиқишлари бошланади. Учувчилар, планерчилар, парашютчилар, авиамоделчилар ўз маҳоратларини намойиш қиладилар. Томошабинлар уларни гулдурос қарсаклар билан табриклайдилар.

Бироқ, кучли шамол эсиб турганлиги анча узоқ вақт сакрашларни бошлаш имкониятини бермай турди. Фақат кечқурун шамол бир мунча тингач, мусобақаларни бошлашга қарор берилди. Соат 17.30 да Исроил эркаклар командаси тушган самолёт, сўнгра, СССР эркаклар командаси тушган самолёт ҳавога кўтарилди.

Чемпионат программасида тўрт хил машқ: 600 метр баландликдан якка-якка равишда худди белгиланган жойга келиб тушиш, 1.500 метр баландликдан якка равишда парашютни 20 секунддан кейин очиб, худди белгиланган жойга усталик билан тушиш, 2.000 метр баландликдан якка равишда парашютни роса 30 секунддан кейин очиш ва горизонтал ҳолатда разворотлар қилиш, 1.000 метр баландликдан худди белгиланган жойга группа бўлиб (команда составии билан) сакраш мусобақалари бор.

29 июлда биринчи машқ юзасидан эркаклар командалари мусобақа қилди — 600 метр баландликдан худди белгиланган жойга келиб тушиш учун якка тартибда сакралди. Аэродром майдонида 150 метр радиус билан оқ доира чизилган. Агар спортчи ана шу доиранинг қоқ ўртасига келиб тушса, унга энг кўп очко ёзилади.

Чек ташлангандан кейин мусобақаларни Исроил спортчилари бошлаб берди.

Ҳамма командаларнинг аъзолари икки марта сакрашлари керак эди. Бироқ, мусобақалар кечикиб бошланганлиги сабабли, парашютчилар фақат бир мартадан сакрай олдилар. Шунинг учун энг яхши команда аниқланмай қолди. Биринчи сакраш бўйича чехословак спортчиси Юрий Кривань энг яхши натижага эришди. У, доира марказидан 1 метру 68 сантиметр жойга тушди.

30 июлда мусобақалар давом этади. (ТАСС)

Тошкентда қурилаётган «Пахтакор» стадиони битай деб қолди. Бу ерда сўнгги ишлар қилинмоқда. **Суратда:** стадионга кириш йўлидаги қурилишда.
А. Катулев фотоси.

Матлубот кооперацияси ходимларининг спартакиадаси

Яқинда «Спартак» стадионида Тошкент область матлубот кооперацияси ходимларининг биринчи спартакиадаси бошланди.

Мусобақалар спортнинг енгил атлетика, волейбол, ва шахмат-шашка турлари бўйича ўтказилмоқда.

Мусобақаларда областимизнинг 8 район матлубот кооперациясининг спортчи ходимлари ҳамда Тошкент область матлубот союзи «Ўзбекбирлашув» командалари ҳам қатнашмоқдалар.

Спартакиада очилган куниёқ матлубот кооперация ходимлари волейбол бўйича мусобақани бошлаб юбордилар.

Эркаклар ўртасида бўлган мусобақаларда Янгийўл район матлубот союзи командаси Пискент райони командаси устидан, Октябрь район матлубот жамияти командаси Орджоникидзе район матлубот союзи волейболчилари устидан 2:0 ҳисоби билан ғалаба қозондилар.

Хотин-қизлар ўртасида бўлган мусобақада Қорасув район командаси Сирдарё район волейболчиларини 2:1, Орджоникидзе район волейболчилари Тошкент область матлубот союзи командасини 2:0 ҳисоби билан ютдилар.

Шу билан бир вақтда Горький номли паркда ҳам область матлубот кооперацияси ходимлари спартакиада қатнашчиларининг шахмат ва шашка бўйича мусобақалари бўлиб ўтди. Бу мусобақага икки группадан иборат 16 команда қатнашди.

Биринчи группа мусобақа қатнашчиларидан янгийўлликлар Бўстонлиқ район командасини 3:0 ҳисоби билан ютдилар. Оҳангаронликлар верхне-волинскликлар устидан 3:0 ҳисоби билан, Октябрь район командаси Бўка район шахмат-шашкачилари устидан 2:1 ҳисоби билан ғолиб келдилар.

Иккинчи группа мусобақа қатнашчиларидан Қорасув район командаси боёвутликларни, сирдаёликлар пискентликларни 3:0 ҳисоби билан, мирзачўлликлар Орджоникидзе район командасини 2:1 ҳисоби билан ютишга муваффақ бўлдилар. Мусобақалар давом этмоқда.

С. ЮТЛАНДОВ.

ЎРТОҚЛИК УЧРАШУВИ

Яқинда Тошкентдаги «Пишчевик» стадионида футбол бўйича ўртоқлик учрашуви бўлиб ўтди. Бунда Янгийўл район 18-ҳунар мактабининг футболчилари билан «Пишчевик» терма командаси ўртасида ўйин бўлди.

Ўйин 18-ҳунар мактаби футболчиларининг актив ҳаракат қилиши билан бошланади. «Пишчевик» командаси ҳам бирмунча уюшқоқлик билан ўйнаб, ўз рақибининг ҳужумини тез-тез қайтариб турди. Ўйиннинг биринчи ярми 1:1 ҳисоби билан дуранг бўлади.

Ўйиннинг иккинчи ярми эса 4:1 ҳисоби билан «Пишчевик» командаси фойдасига ҳал бўлди.

СУД ЗАЛИДАН

БЕЗОРИ ЖАЗОЛАНДИ

Шавкат Абдурашидов ҳеч қаерда ишламасдан безорилик билан шуғулланиб юрган. Яқинда у дам олиш учун Комсомол кўлига кетаётган Пришчеткони ҳақорат қилган ва унга пичоқ уриб баданига шикаст етказган.

Яқинда Тошкент шаҳар Октябрь район 3- бўлим халқ суди безори Ш. Абдурашидовнинг жиноий ишини очиқ суд мажлисида кўрди. Суд жиноятчини бир ярим йилга ахлоқ тузатиш меҳнат лагерига юборишга ҳукм қилди.

Марс—қуёш системасидаги сайёра

Шу йил 6 сентябрда Марс сайёраси ерга энг яқин келади. Бу табиат ҳодисаси фанда сайёраларнинг қуёш рўпарасида туриш нуқтаси (противостояние) деб аталади.

Марс ўрта ҳисоб билан ҳар икки йилда ерга яқин келиб туради, бироқ унинг ерга энг кўп даражада яқин турган даври ҳар 15-17 йилда такрорланади.

Марс сўнгги давр ичида ерга 1877, 1892, 1909, 1924, 1939 йилларда энг яқин турган эди. Марснинг ерга эндиги энг яқин турадиган даври шу йил сентябрнинг биринчи ярмида бўлиб ўтади. Марс шу йил 6 сентябрда ерга энг яқин келади ва бу иккала сайёра ўртасида «фақат» 57 миллион километр масофа қолади. Бу пайтда Марс Тошкент шаҳрида осмоннинг жанубий қисмидан равшан ва қизғиш юлдузга ўхшаб кўринади.

Қуйида чизиб кўрсатилган схемада қуёш системасидаги иккита сайёра — Ер ва Марс бир-бирига қандай яқин келиши ва 1956 йилдан сўнг яна қайси йилларда яқин келажаги кўрсатилган. (Схемага қаранг).

Марснинг ерга яқин келган ҳар бир даври фан учун катта аҳамиятга эгадир. Шу даврда бутун дунё олимлари ҳали кўп жиҳатдан сирли ва жуда қизиқ бўлган бу сайёрани ўрганишга зўр эътибор берадилар, чунки худди шу даврда Марсни ўрганиш учун энг қулай имкониятлар туғилади.

XVII асрнинг иккинчи ярмида олимлар Марс сиртида қора ва оқ доғлар борлигини аниқладилар. Скиапарелли деган олим 1877 йилда Марс ерга энг яқин келган даврда бу сайёрани кузатган эди. Шунда у, сайёранинг сиртида турли томонларга қараб кетган ясси чизиқларни кўрди. Олим бу чизиқларни каналлар деб атади. Олимлар ўша даврда ва ундан кейинги бир қанча вақтлар давомида бу сайёрани кузатиб бордилар. Улар турли фаслларда сайёра сиртининг ранги ўзгариб турганлигини аниқладилар.

Марс ва марсликлар тўғрисида шу қадар кўп илмий китоблар, брошюралар, фантастик романлар ва повестлар ёзилганки, бу планетада ҳаёт мавжуд эканлиги тўғрисидаги таассурот тушунчамизда қаттиқ ўрнашиб қолган. Ҳозирги замон фани миллионларча кишиларни жуда қизиқтираётган бу табиий-илмий масалани қандай ҳал этиб бераётганлигини кўриб ўтамиз.

Марс қуёшга энг яқин турган Меркурий, Венера ва Ердан сўнг тўртинчи ўринда туради. Марсдан қуёшгача бўлган ўртача масофа 228 миллион километрга яқиндир. Марс орбитаси анчагина чўзиқ бўлганлиги учун қуёшга 206 миллион километр масофагача яқинлашиб келиши ва ундан 249 миллион километр масофагача узоқлашиши мумкин.

Марс ердан анча кичикдир. Унинг диаметри 6770 километр бўлиб, ер диаметридан икки марта қисқадир. Марс ўз ўқи атрофида 24 соат-у 37 минутда (бир Марс суткаси) бир марта айланиб чиқади, қуёш атрофида эса 660 сутка давомида бир марта айланиб чиқади. Марснинг бир йили қарийб ердаги икки йилга тўғри келади. Марснинг иккита кичик йўлдоши бор.

Марсда ҳаёт борйўқлиги тўғрисида қандай хулосага келиш мумкин?

Аввало ҳаёт мавжуд бўлиши учун қандай асосий шарт-шароитлар зарур эканлигини кўриб ўтамиз. Бундай шарт-шароитлар асосан учтадир.

Биринчидан, сайёра жуда ҳам исиб кетмайдиган ва жуда ҳам совуб кетмайдиган ҳаво муҳитига эга бўлмоғи керак. Чунки қаттиқ совуқ ва қаттиқ иссиқ ўсимликлар ва ҳайвонлар танасидаги оқсил моддасининг яшаши учун хавфлидир.

Марсда шу биринчи шарт-шароит мавжудми?

Маълумки, ҳар қандай сайёранинг ҳарорат режими бу сайёра қуёшдан қанча масофада турганлиги билан белгиланади. Марс қуёшдан ер оладиган миқдорнинг ярмидан ҳам камроқ иссиқлик ва ёруғлик олади, чунки у қуёшдан ерга нисбатан олисроқ масофада туради.

Ўтказилган текширишлар Марснинг ҳарорат режими жуда оғир бўлса ҳам, ҳар ҳолда бир қадар қулай режим эканлигини кўрсатди. Марс экваторида кундуз кунлари 25 даража иссиқ ва тунда 40 даражагача совуқ бўлиши ҳам аниқланди. Сайёранинг қутблари яқинида қутб кечаси даврида ҳарорат 90 даражагача совуқ, ёзда, қутб кундузи даврида 10-15 даражагача иссиқ бўлади.

Иккинчи масала сайёрада ҳар бир жонли организмнинг таркибий қисми ҳисобланган сувнинг бор-йўқлиги масаласидир.

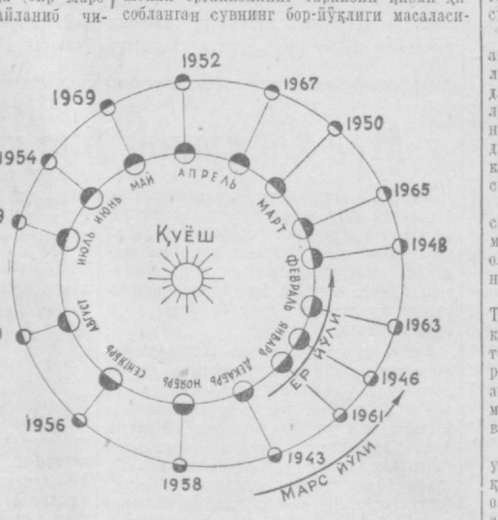

Синчиклаб ўтказилган текширишлар натижасида Марсда жуда оз бўлса ҳам сув борлиги маълум бўлди. Сайёрада денгизлар ва океанлар ёки бошқа бирорта катта ҳовузлар бор-йўқлиги ҳали маълум эмас. Сайёранинг сиртида қора доғлар бўлиб кўринадиган ва «денгизлар» деб аталган доғлар асло денгизлар эмаслиги аниқланган.

Марснинг асосий сув ресурслари «қутб музликлари»да — сайёранинг қутбларидаги оқ доғларда жойлашган. Бу оқ доғлар телескоп орқали аниқ кўринади. Кўпгина олимлар Марснинг қутб оқ доғлари музликдан иборат деб ўйлайдилар. Бу тахмин ҳозирги вақтда айрим текширишлар ва кузатишлар натижасида тасдиқланмоқда.

Қишда катта территория қутб музлари билан қопланади. Қутб музликларининг диаметри 5-6 минг километргача боради. Баҳор келиши билан музлик эрийди — сайёрадаги оқ доғ кичрайиб боради. Қутб музликлари баҳор келиши билан эригач, гоҳ бир қутбда, гоҳ бошқа бир қутбда сув ҳосил бўлади.

Қутб музликларининг қалинлиги ҳали аниқланган эмас. Бироқ Марснинг иссиқлик баланси ва қутб музликларининг қандай тезлик билан эриши тўғрисидаги маълумотлар қутб музларининг қалинлиги бир неча сантиметрдан ошмаслигини кўрсатади. Ҳисоблаб чиқилганда ердаги Ладога кўлида қанча сув бўлса Марсда ҳам шунча сув бор эканлиги маълум бўлди.

Учинчидан, ҳаёт мавжуд бўлиши учун сайёрада атмосфера бўлмоғи, кислород бўлмоғи керак. Ҳаво биринчи галда нафас олиш учун керак бўлса, ҳаво босими сувни суюқ ҳолда сақлаш учун зарурдир.

Бир қанча олимлар, шу жумладан Г. А. Тихов, В. В. Шаронов, Н. П. Барабашев каби машҳур совет олимлари ўтказган текширишлар натижасида Марсда атмосфера, яъни ҳаво қобиғи бор эканлиги тўла аниқланди. Марсдаги атмосферанинг химиявий таркибини аниқлаш анча қийин вазифадир.

Марс атмосферасини ўрганиш юзасидан узоқ йиллар олиб борилган текширишлар қандай натижалар берди? Ҳозирги вақтда олимлар Марснинг атмосфераси асосан азот ва углекислий газдан иборат деган хулосага келдилар. Марсдаги кислород жуда оз миқдорда бўлиб, у ер атмосферасидаги кислороднинг 0.15 процентига тенг келади.

Марс атмосферасини текшириш натижалари бу сайёра жуда сийрак ҳаво қобиғи билан ўралганлигини кўрсатди. Ерда бу қадар сийрак ҳаво тахминан 15 километр баландликда учрайди.

Юқорида кўрсатиб ўтилганидек, Марсда ҳаётнинг мавжуд бўлиши учун зарур бўлган асосий шарт-шароитлар — тегишли ҳарорат, сув ва ҳаво маълум миқдорда учрайди. Кўпгина совет ва чет эл олимлари ана шу фактларни ҳисобга олиб, Марсда ақалли ўсимликлар дунёси мавжуд эканлиги тўғрисидаги фикрга қўшилмоқдалар.

Совет олими Г. А. Тихов бу масалани ўрганишга катта ҳисса қўшди. Бу олим кўп йиллар давомида текширув ишлари олиб бориб, Марсда ўсимликлар дунёси мавжуд эканлиги тўғрисида бир қанча ишончли далиллар келтирди ҳамда бу ўсимликларнинг тахминий турлари ва хусусиятларини кўрсатиб берди. Илгари олимлар «денгизлар» деб ўйлаган қора доғлар Г. А. Тиховнинг фикрича ўсимликлар билан қопланган территориялардир.

Бироқ Марсда ҳаёт мавжуд эканлиги тўғрисидаги масалани узил-кесил ҳал қилинган масала деб бўлмайди. Бу сайёрадаги муҳит жуда қаттиқ эканлигини, шунингдек ундаги бир қанча физик хусусиятлар ҳали пухта текшириб кўрилмаганлигини унутмаслик керак.

Марснинг энг асосий сирларидан бири — бу сайёра сиртидаги каналлар нимадан иборат эканлиги ҳали аниқланган эмас. Марснинг сиртида қандайдир узун ва ингичка қора чизиқчалар бор эканлиги, бу чизиқчалар қутб музлари эриган баҳор вақтида сайёранинг сиртида равшан кўриниб туриши ҳозирги вақтда ҳеч қандай шубҳа туғдирмайди. Марсда мингдан ортиқ каналлар аниқланиб, улардан 500 га яқини суратга олинган. Бу каналлар сайёра сиртини қандайдир бир аниқ тартиб билан қоплаб олган.

Айрим олимлар Марсдаги каналлар онгли маҳлуқлар томонидан сайёранинг оз миқдордаги сув ресурсларидан тўғри фойдаланиш мақсадида қурилганлигини тахмин қиладилар. Бу тахминнинг тўғри ёки тўғри эмаслиги Марсни яна ўрганиш натижасида маълум бўлади. Олимлар Марсни ўрганиш учун ҳозирги замон фани эришган барча ютуқлардан фойдаланмоқдалар.

Шу йил сентябрда, Марс ерга энг яқин келган пайтда уни кузатиш учун белгиланаётган бир қанча илмий тадбирлар бу сайёра тўғрисидаги бизнинг билимларимизни янада бойитади.

Янги ва кучли илмий-текшириш воситаларига эга бўлган совет астрономия фани Марснинг ҳаммани жуда қизиқтираётган сирларини очиш ишига катта ҳисса қўшади.

Б. КАИПОВ,
Республика илмий-табиий пропаганда музейининг директори.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/VII да янги спектакль **Шурали**, 1/VIII да **Марварид қидирувчилар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) 1/VIII да **Азиз ва Санам.**

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Ғазаб алангаси,** кеч соат 8 да **Меҳмонхона дастёри.**

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Ғазаб алангаси,** кеч соат 8.20 минутда **Меҳмонхона дастёри.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Қайтиш.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Ғазаб алангаси,** кеч соат 8 ва 10 да **Меҳмонхона дастёри.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», «ИСКРА», «ИСКРА» (Кафанов номли парк), «УДАРНИК» — **Ғазаб алангаси.**

«ХИВА» — **Қайтиш.**

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МАКТАБЛАРИДА БОШЛАНҒИЧ ВА ЎРТА МАКТАБЛАР УЧУН

1956/57 ўқув йилига

ДАРСЛИКЛАР СОТИЛАДИ

Дарсликларни ўқувчиларнинг мактаб киоскаларидан сотиб олиш мумкин.

«Ташоблкниготорг».

Айрилиш кўча, 87-уйда турувчи **Расул Алимжоновнинг** Сағбон кўча, Янгиш проезд, 47-уйда турувчи Сапура Алиевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 3-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136 Пропаганда бўлими — 136 Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалиги бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р 03787. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1489.